

Jaarverslag 2017

vlaamse coördinatieopdrachten

Carl Decaluwé
Gouverneur van West-Vlaanderen

Inhoud

Voorwoord

Overzicht van de lopende en opgestarte coördinatieopdrachten

Integraal Waterbeleid

Waterschaarste

Klankbordgroep Waterbalans Kuststreek

Oprichting Weskustpolder

Vervolgtraject Signaalgebieden

Stuurgroep Natuurinrichtingsproject De Blankaart

Stuurgroep Raamakkoord antiverziltingsmaatregelen bij Zwinuitbreiding

Planbegeleidingsgroep landinrichtingsproject Zwinpolders en landinrichtingsplan Nieuwe Watergang

Landinrichtingsproject Zwinpolders

Internationale Zwincommissie

T.OP Kustzone

Visievormingsproces Oudlandpolder

Vlaamse Baaien - Complex Project Kustvisie

Verplaatsing Sterneneiland

Windkracht 2020

Campagne tegen zwerfvuil

Uitrol naar gans Vlaanderen

Organisatie van het offerfeest

Doortrekkersterreinen en pleisterplaatsen voor woonwagenbewoners

Inventaris pleisterplaatsen West-Vlaanderen

Bemiddelende rol bij twistpunten

Verwijzingsfunctie

Coördinatie Noord-Frankrijk

De EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai

Bureauvergaderingen en Algemene Vergaderingen

Regionaal Overleg Metropool

De EGTS West-Vlaanderen/ Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale

Bureauvergaderingen en Algemene Vergaderingen

Werkgroep Water

Contacten met diverse personen, overheden en diensten

Het Vlaamse Interbestuurlijk Coördinerend Overleg Ruimtelijke
Ordering (VICORO)

Milieuzaken

Integraal waterbeleid

Bekkenbesturen IJzer, Brugse Polders en Leie

Watertekorten beter voorkomen

Bekkenspecifieke dossiers in het IJzerbekken

Samen naar een goede watertoestand

Gebiedsgerichte en integrale aanpak voor de Blankaart en
voor de Poperingevaart

Het oplossen van erosieknelpunten faciliteren

Grensoverschrijdend project voor de Moeren

Bekkenspecifieke dossiers in het bekken van de Brugse Polders

Waterbeschikbaarheid in balans?

Participatietraject voor de Kerkebeek

Bekkenspecifieke dossier in het Leiebekken

Conclusie en aanbevelingen

Voorwoord

We moeten accepteren dat we niet alles in de hand kunnen hebben. Angst en onzekerheid zijn weliswaar geen vrijeleide voor een gecontroleerde, totalitaire maatschappij. Het is beter om aan wetenschappelijke zekerheden vast te houden, eerder dan fobiën te voeden. In een risicocultuur met constant alarmerende media, burgers en politici, is het belangrijk te beseffen dat de mens, sinds hij in staat is om vuur te maken, ook steeds in staat geweest is om zich aan te passen en dat veel onheilsprofetie andere doelen dient.

Er is de vaststelling dat risico's van milieu en onveiligheid op geen enkele manier meer worden aanvaard. Ook al liggen die risico's ver in de toekomst en ook al weten we er nauwelijks iets vanaf: 'enge dingen', daar willen we bij voorbaat vanaf. We redeneren nu dat alle mogelijke schade steeds moet worden voorkomen. Maar niet alles is controleerbaar en beheersbaar. We geven ook dikwijls onvoldoende bewust sturing aan de onberekenbare aspecten en dat juist doordat ze onberekenbaar zijn. De natuur is dat in belangrijke mate.

Voor West-Vlaanderen is natuur een soort *unique selling point*. Onze Noordzeekust maakt van West-Vlaanderen de enige kustprovincie van ons land. Met een uniek aanbod van natuurbeleving en recreatie. Maar met de lusten zijn er ook de lasten. Net door de Noordzee, staan de Kust en het polderhinterland meer dan waar ook voor de uitdaging van de zeespiegelstijging en de impact van hevige stortregens, stormvloed en droogte. Watermanagement is dan ook hét beleidsthema voor West-Vlaanderen. Dat in verschillende opzichten, zoals waterveiligheid en -voorziening, de impact van verzilting en de vrijwaring van watertransport en -recreatie,

Het is steeds de zoektocht naar 'no-regret'-oplossingen en integrale uitkomsten die zodanig goed doordacht zijn, dat zowel onze generatie als de volgende generaties er mee tevreden zijn en blijven. De kust en haar hinterland moeten hun functie als dragers van bestaande en toekomstige economische activiteiten kunnen blijven vervullen, in lijn met de draag- en veerkracht van het kuststelsel.

Na alles is er steeds het belangrijk uitgangspunt dat burgers recht hebben op 'waar voor hun geld'. Daarom is het van belang om met de beschikbare publieke middelen zoveel als mogelijk tot stand te brengen. Dit belang reikt ver en dient ook een democratische waarde. Het gaat er om steeds verantwoording te kunnen geven voor gemaakte keuzes, op basis van een uitvoerige analyse van alle belangrijke voor- en nadelen van de verschillende beleidskeuzes, die overwogen moeten worden. De hoeveelheid beschikbare middelen is nu eenmaal ook eindig. Onder die omstandigheid dienen de waarden van doelmatigheid en rechtvaardige verdeling een cruciale rol te spelen. Bij dit alles is het tevens van groot belang dat wetenschappelijke kennis een doorslaggevende rol speelt bij de regulering van risico's. Reële oplossingen voor reële problemen is een belangrijk vertrekpunt.

In 2017 mocht ik opnieuw ervaren dat uitdagingen die hiermee samenstromen niet voorbehouden zijn aan één overheid en hoe belangrijk informatie-uitwisseling en afstemming zijn. Vlaanderen wil binnen haar mogelijkheden en bevoegdheden de nodige

verantwoordelijkheden nemen over de impact van de klimaatverandering. Dat blijkt duidelijk uit de plannen als het Complex Project Kustvisie, T.OP Kustzone en Windkracht 2020. De Vlaamse overheid kan dit echter niet zonder de samenwerking en inzet van de lokale overheden, de provincie en de federale overheid. De Vlaamse overheid heeft dit besef en organiseert telkens ook overlegfora met alle betrokken actoren. Die stakeholdersfora zorgen voor verbinding, afbakening en daadkracht.

Ik dank de leden van de Vlaamse regering, de Vlaamse overheid, het provinciebestuur en alle lokale besturen en andere partners voor het vertrouwen dat in mij en mijn Vlaamse dienst van de gouverneur wordt gesteld inzake de uitvoering van de coördinatieopdracht.

Carl Decaluwé
Gouverneur van West-Vlaanderen

Overzicht van de lopende en opgestarte coördinatieopdrachten

Integraal waterbeleid

Waterschaarste

Het voorjaar van 2017 was, vooral in West-Vlaanderen, uitzonderlijk droog. Gecombineerd met hoge temperaturen en de (verhoogde) vraag naar oppervlaktewater voor beregening van gewassen, daalden de waterpeilen van de waterlopen op verschillende plaatsen onder het minimumpeil. De aanhoudende droogte leidde midden juni 2017 tot een acuut gevaar voor de (kwaliteit van de) drinkwatervoorziening van mens en dier.

De droogteproblematiek was het meest nijpend in de Westhoek. De gouverneur vaardigde er op 16 juni 2017 een verbod uit om water uit de waterlopen op te pompen. In samenspraak met de waterbeheerders en de drinkwaterproducenten volgden ook beperkende maatregelen in andere delen van West-Vlaanderen. Een provinciaal informatiepunt werd geïnstalleerd en stelde alle besluitvorming aan het brede publiek beschikbaar.

Er was verder nood aan provinciegrensoverschrijdende maatregelen, want waterlopen staan in verbinding met elkaar. Op vraag van de bevoegde minister kwam er in gans Vlaanderen tijdelijk een verbod om drinkwater te gebruiken voor niet-noodzakelijke doeleinden, zoals het besproeien van gazons en het wassen van auto's. In Noord-Frankrijk kwamen er vanaf 18 juli 2017 instructies om het drinkwaterverbruik met 10% te verminderen.

In de communicatie was het advies steeds om spaarzaam met water om te springen. Alternatieve waterbevoorrading werd gezocht, maar bleek niet evident. De eerste stappen zijn gezet om op (middel)lange termijn voldoende buffercapaciteit te voorzien en zich te wapenen tegen volgende droogteperiodes. De gouverneur organiseerde na de zomer van 2017 een evaluatievergadering over de aanpak van de

waterschaarste en maakte nadien een rapport op.

Aanleiding

De gouverneur kreeg op 13 juni 2017 van het bestuur van de Zuidijzerpolder het signaal dat de aanhoudende droogte de waterbevoorrading in het gedrang bracht in het IJzerbekken. Het aanwezige wateraanbod bleek er onvoldoende om aan de ruime vraag te voldoen. Er speelde een combinatie van factoren, die het polderbestuur aanzette tot een vraag om ondersteuning om de gevolgen van de droogte het hoofd te bieden:

Een eerste factor was de **lange duurtijd van de droogte**: Het was in de Westhoek niet alleen extreem droog tijdens het voorjaar en de zomer van 2017. De droogteperiode startte eigenlijk al in juli 2016. Doordat de voorafgaande periode gemiddeld ook droger was, was er al minder (drink)waterreserve opgebouwd en minder oppervlaktewater beschikbaar. Klimaatexperten wijten dit extreem toe aan de klimaatopwarming. De straalstroom wordt langzaam slomer, waardoor hoge- en lagedrukgebieden langer boven bepaalde regio's blijven hangen. Dit kan leiden tot extreme droogte, maar evenzeer tot langdurige koude;

Ten tweede is er de eerder **beperkte oppervlakte van het IJzerbekken** in verhouding tot de andere stroomgebieden (zoals de Leie en de Schelde) waardoor het IJzerbekken sterker afhankelijk is van de lokale neerslag. De droogte maakte deze afhankelijkheid voor het IJzerbekken des te problematischer. Andere stroomgebieden hadden wel neerslag of aanvoer uit Frankrijk;

Een derde factor is de **periode van de droogte**: voor de ontwikkeling van de gewassen is de periode april-juni cruciaal voor de landbouw. Deed de droogte zich voor tijdens de winter of het najaar, dan was de vraag voor irrigatie van de gewassen veel beperkter;

Een vierde factor is de sterke **concentratie van intensieve groententeelt** in het IJzerbekken. 1/5^e van de oppervlakte van de landbouwteelten in het IJzerbekken wordt gebruikt voor aardappel- en groententeelten (dit is ca. 20 000 ha op een totaal van iets meer dan 100 000 ha aan landbouwteelten in 2016). De continue beschikbaarheid van oppervlaktewater stimuleerde de landbouwer tot vandaag ook niet om watervoorraden aan te leggen op de percelen of in de nabijheid ervan.

De combinatie van deze vier factoren leidde voor de Zuidijzerpolder tot een uitzonderlijke situatie. Uit een eigen simulatie besloot de Zuidijzerpolder dat er minimaal dubbel zoveel oppervlaktewater verbruikt werd, als dat er (externe) aanvoer was in het IJzerbekken.

Nog een vijfde bepalende factor is de tapvergunning, die de landbouwer toelaat water te onttrekken voor irrigatie. Het bestuur van de Zuidijzerpolder trok tijdens de zomer van 2017 voor haar ambtsgebied alle tapvergunningen in, maar beschikt weliswaar niet

over **handhavingsbevoegdheid**. Ook daarvoor vroeg het polderbestuur aan de gouverneur om ondersteuning.

De droogteproblematiek had impact op een ruimer gebied dan de Zuidijzerpolder. Een verbod om water te capteren in de beken van de Zuidijzerpolder leidt tot watertoerisme of het massaal oppompen van water in de nabijgelegen gebieden. Een afstemming tussen waterbeheerders werd almaar urgenter. De gouverneur installeerde een crisISOverleg en nodigde inhoudelijke experts uit om, ondanks de onvoorspelbaarheid van heel wat indicatoren, zo verantwoord mogelijk beslissingen te nemen voor een zo optimaal mogelijk crisis-watermanagement in onze provincie. Zo leidde de droogteperiode tijdens het voorjaar van 2017 tot een gecoördineerde aanpak in West-Vlaanderen. Een waterbeheerder verwoordde het treffend: *"de droogteperiode dit voorjaar was niet uitzonderlijk, de gecoördineerde aanpak was dat wel"*.

Beslissingstraject

Er was in 2017 geen draaiboek of (provinciaal) noodplan waterschaarste beschikbaar. De aanpak in West-Vlaanderen is ad hoc ontstaan en vormgegeven in overleg met de betrokken partners. Het uitgangspunt is steeds dat bij gebrek aan oppervlaktewater de drinkwaterbehoefte van mens en dier absolute prioriteit krijgt, boven de berekening van gewassen.

De Zuidijzerpolder bezorgde, net als Polder Bethoostersche Broecken, Polder Noordwatering Veurne en Polder De Moeren een gemotiveerde nota aan de gouverneur om een captatieverbod in de waterlopen van hun ambtsgebied in te voeren. Na overleg met de landbouworganisaties, gaf de gouverneur op 16 juni hieraan gevolg. Er was toen nog geen noodzaak aangetoond om acuut in te grijpen in andere delen van West-Vlaanderen.

Om de situatie van heel nabij op te volgen, installeerde de gouverneur een overlegstructuur met vertegenwoordiging van het provinciebestuur, de waterbeheerders, de landbouworganisaties en INAGRO. Later werden ook de drinkwaterproducenten, het Agentschap voor Natuur en Bos en de watercoördinator van het Departement Landbouw & Visserij aan dit overleg toegevoegd. Het ad-hoc geïnstalleerde crisISOverleg kende uiteindelijk een samenstelling van een 20-tal deelnemers om weloverwogen beperkende maatregelen in waterverbruik te nemen, te verlengen of op te heffen.

Samen met de communicatie van de besluitvorming gaf de gouverneur periodiek feedback aan de gemeenten, de politiediensten, de collega-gouverneurs en de bevoegde minister. Ook in de media verscheen regelmatig een update.

In tijden van crisis zoeken mensen houvast. Een eerste realisatie was dan ook de installatie van een informatiepunt, op de provinciale website. De bezoeker van de website vond er een overzicht van de beperkende maatregelen, waaronder ook de bijkomende besluiten van lokale besturen en modelovereenkomsten voor afname uit alternatieve waterbronnen: private waterputten en effluent uit rioolwaterzuiveringsinstallaties bij Aquafin. Na lancering van het infopunt waren er de eerste dag al 2371 bezoekers.

In de besluitvorming was het advies steeds om spaarzaam met water om te springen. Beperkende maatregelen werden gecommuniceerd aan de deelnemers van het crisisonderzoek, de betrokken gemeenten en de politiediensten en via persberichten. Er was regelmatig afstemming met de politiediensten en ook met het parket om de handhaving te verzekeren. Partners in het crisisonderzoek verspreidden de beslissingen ook via hun eigen (digitale) kanalen.

Er was nood aan provinciegrensoverschrijdende maatregelen, want de waterlopen staan uiteraard in verbinding met elkaar. Collega-gouverneur uit Oost-Vlaanderen, Jan Briers, werd uitgenodigd en er was contact met de Noord-Franse préfet.

In het beslissingsproces was er absolute prioriteit voor drinkwater voor mens en dier. Recreatieve doeleinden schoven naar achteren in de prioriteitenranking. De gouverneur vaardigde verder een algemeen verbod uit om water te capteren voor beregening uit alle waterlopen van het IJzerbekken en uit de onbevaarbare waterlopen van het Bekken van de Brugse Polders en het Leiebekken. Enkel het oppompen van water voor drinkwater voor mens en dier en het sproeien tegen ziekten en onkruid bleef toegelaten. Om te voorzien in alternatieve waterbevoorrading werden twee private putten met een aanzienlijke watervoorraad (aan de Suikerfabriek in Veurne en de Hoge Kluiten te Roksem, Oudenburg) opengesteld, waar er met een overeenkomst water kon afgenomen worden. Bij de riool- en waterzuiveringsinstallaties van Aquafin was de afname van effluent mogelijk. Uit de online spaarbekkens van West- Vlaanderen -de spaarbekkens die rechtstreeks in verbinding staan met de waterloop - was er afname mogelijk bij voldoende waterbeschikbaarheid. Een inventaris van bouwwerven is opgemaakt, maar die bleken door de langdurige droogte zelf ook onvoldoende te kunnen bevoorraden.

Aanbevelingen

Net na de zomer was er een evaluatieoverleg met de deelnemers van de crisiscel. Voorafgaand bezorgden 29 partners hun bevindingen aan de gouverneur over de gehanteerde aanpak van de waterschaarste. De resultaten van de gedachtewisseling op 26 september leidden tot een evaluatierapport dat aan de deelnemers en de bevoegde ministers is bezorgd. In dit rapport is er een onderscheid tussen maatregelen

voor crisisbeheer, die op het moment van de crisis ondersteunen in de besluitvorming en structurele maatregelen, die passen in een duurzaam watermanagement en net bedoeld zijn om een watertekort te voorkomen.

Maatregelen crisisbeheer: beeldvorming

Naar analogie van een noodplan is het wenselijk een draaiboek uit te werken met een overzicht van contactgegevens (voor installatie van de crisiscel) en een overzicht van vijvers en alternatieve waterbronnen waar captatie in tijden van droogte mogelijk is. Het belang van een provinciale crisiscel is duidelijk. Een draaiboek kan nooit de volledige complexiteit van een droogtesituatie vatten. De periode, regio, waterbeschikbaarheid,... hebben samen met nog heel wat andere beïnvloedende variabelen een hoge mate van onvoorspelbaarheid. In overleg met de partners en onder regierol van de gouverneur blijft dankzij de crisiscel een aanpak op maat van de situatie mogelijk. Vanuit de noodplanning is de ervaring dat dit in de praktijk werkt.

Om een overzicht te bieden van (alternatieve) bevoorradingspunten is er het communicatieplatform op de provinciale website met een accurate visuele weergave op de kaart.

Er is nood aan kennisopbouw. In de aanpak van de waterschaarste was accurate en bruikbare informatie niet altijd even vlot beschikbaar. Landbouwers kregen via verschillende kanalen ook informatie die niet altijd correct was. Zo is de relatie tussen geleidbaarheid en het al dan niet mogen afnemen van water niet duidelijk. Het initiatief van het Bekkensecretariaat van de VMM om een meer systematische monitoring van geleidbaarheid te coördineren is alvast een stap in de goede richting. Globaal is er meer nood aan monitoring om het waterverbruik, zowel drinkwater als irrigatiewater, te becijferen. Het visualiseren van deze informatie en deze van interpretatie voorzien, vormt een verbetering. Ook een koppeling tussen de beschikbaarheid van water en de behoefte per teelt of industrietak biedt een meer objectieve basis om beslissingen met een economische of ecologische impact te nemen. De gouverneur verwacht ook leermomenten uit de verschillende (Europese) studies als SCAPE, TOP SOIL en SALFAR, die toekomstige beleidskeuzes faciliteren.

Maatregelen crisisbeheer: besluitvorming

Water blijft een schaars goed en inlaten vanuit zee is (vooralsnog) geen optie. Er is nood aan een canvas voor gans Vlaanderen, met daarin ruimte om per provincie invulling te geven, inspeland op de eigenheid van elke provincie. West-Vlaanderen heeft met het Kusttoerisme een langlopend evenement wat een serieuze uitdaging voor de drinkwaterbevoorrading vormt en tegelijk is de West-Vlaamse agrofoodsector toonaangevend op wereldschaal.

Het is aan te bevelen een afwegingskader vast te leggen en aandacht te voorzien in een prioritering van de watervoorziening. Een beperkte waterbeschikbaarheid uitdrukken in parameters kan immers de besluitvorming ondersteunen. Dit is rekening houden met de impact op specifieke sectoren (recreatie, landbouw,...) vanuit de onderscheiden waterbehoeften. Ook de periode is relevant, zo viel de droogte in 2017 deels in het bouwverlof, wat de waterbehoefte drukte.

Om watertoerisme te vermijden, is het van belang de besluitvorming te voorzien voor een hydrografisch dekkend gebied. Handhaving bleek een pijnpunt. In overleg met het parket zijn model(politie)besluiten in opmaak en volgen er richtlijnen aan de politiediensten. Eenduidige en heldere besluitvorming maakt het de politie-inspecteur op het terrein eenvoudiger om gepast op te treden.

Vaste afnamepunten uit waterlopen verhoogden de zichtbaarheid voor de handhaver. Dit is enkel realistisch voor bevaarbare waterlopen. Er is bovendien nood aan een registratie van de afname uit de waterlopen. Bij drinkwater en putwater is er een telinstallatie; voor oppervlaktewater kan een (her)laadkaart soelaas bieden. Dit biedt de mogelijkheid om waterbehoeften in kaart te brengen en vergt geen bijkomend toezicht aan het captatiepunt. In de voorbereidingen voor de herziening van de wet op de onbevaarbare waterlopen ligt er een retributiesysteem op tafel, maar dit is nog niet concreet uitgewerkt. W&Z nv plant een actualisering van hun retributiesysteem om onder meer de handhaving erop te vereenvoudigen.

De lokale reglementering vormt het startpunt: de tapvergunningen die de polderbesturen aan de landbouwers verlenen. Er is geen standaardreglementering, waardoor het in een bepaalde polder enkel 's nachts toegelaten is om te beregenen, terwijl het in de aangrenzende polder wel overdag mag. Dit creëert verwarring bij het publiek, dat niet vertrouwd is met de administratieve grenzen van poldergebieden en evenzeer bij de toezichthouders die mee ondersteunen om de reglementering uit te voeren. Een oefening tot harmonisatie van de afgeleverde vergunningen door de polderbesturen biedt stevast winstpotentieel bij een volgende crisissituatie.

De afwezigheid van een modelbesluit voor waterschaarste noodzaakte de gouverneur zelf de juridische onderbouw in te vullen. Art. 128 van de provinciewet verleent de gouverneur de bevoegdheid om op te treden om de openbare orde (veiligheid, rust en gezondheid) te handhaven in de provincie. De argumenten om een acuut ingrijpen voor de openbare gezondheid te motiveren, zijn duidelijk voor een ziekte als botulisme. Waterbeschikbaarheid, vissterfte en de kwetsbaarheid van bedreigde diersoorten behoren tot de bevoegdheden van het Vlaams gewest en zijn moeilijker te verantwoorden vanuit federale regelgeving, waartoe de provinciewet behoort. De doelstellingen voorzien in het Decreet Integraal Waterbeleid waren niet gerealiseerd. Er ontbreekt echter een handhavingsinstrument in de Vlaamse regelgeving die de gouverneur toelaat snel in te grijpen bij

waterschaarste. Een suggestie is alvast om een artikel aan het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) toe te voegen dat toelaat veiligheidsmaatregelen te treffen op algemeen niveau. Nu voorziet dit decreet al dat de burgemeester, de gouverneur of de minister veiligheidsmaatregelen kan opleggen om een aanzienlijk risico voor mens of milieu uit te schakelen, tot een aanvaardbaar niveau in te perken of te stabiliseren. Deze maatregelen krijgen enkel een specifieke invulling (bijvoorbeeld een bedrijf).

Het is een open deur trappen dat er in crisismomenten nood is aan overleg en afstemming. De droogteproblematiek manifesteerde zich het eerst in West- Vlaanderen. Een opschaling volgens een geijkte procedure (in te schrijven in het draaiboek) zoals bij andere crisissen, is wenselijk.

Structurele maatregelen watermanagement

Vanuit de ervaringen in West-Vlaanderen met de waterschaarste in 2017 zijn er een aantal suggesties voor een structurele waterbalans. De 'geleerde lessen' zijn een inspiratiebron voor optimalisering van het watermanagement in West-Vlaanderen en Vlaanderen

De droogteperiode toont aan dat een versnelde realisatie van de verbreding van de Grote Beverdijkvaart verantwoord is. Algemeen geldt een verbreding van de waterlopen in poldergebied als aanbeveling. De polders bevinden zich in vlakke gebieden waar er geen gebruik gemaakt wordt van buffers. Samen met het herstel van het fijnmazig grachtenstelsel, zoals voorzien in het Decreet Integraal Waterbeleid en het uitbreiden van de vulplaatsen komt dit het watermanagement ten goede.

Meer inzetten op baggeren van de waterlopen geeft ruimte voor een toename van de wateraanvoer. Het ondergronds bufferen van water draagt ook bij aan verhoogde waterbeschikbaarheid in tijden van droogte.

Versnelde gerichte kennisopbouw en gerelateerde investeringen rond deze ondergrondse berging van water, de ontzilting (van zeewater), en andere alternatieven zijn eveneens wenselijk. Er is efficiëntiewinst te boeken in de kennis en het kostprijbewustzijn bij de landbouwers over beregening. Ondersteund door technologische middelen zoals drones kan de capaciteit nog efficiënter ingezet worden. Het bergen van water verloopt best in het vroege voorjaar voor een optimale waterkwaliteit.

De uitbreiding van de groententeelt en de aardappelteelt maakt bedrijven steeds afhankelijker van oppervlaktewater. Inzetten op teelten die minder water behoeven, dient overwogen te worden.

De gouverneur deelde het evaluatierapport met de betrokken partners, de bevoegde partners en het CIW. De bevindingen uit West-Vlaanderen kunnen zuurstof geven aan de ontwikkeling van een droogteplan op Vlaams niveau. De gouverneur deelde verder zijn ervaringen met de deelnemers aan de studiedag over duurzaam watermanagement in de polders (8 oktober 2017) en rapporteerde aan de Bekkenbesturen van het IJzerbekken, van het Bekken van de Brugse Polders en het Leiebekken (allen in december 2017). Binnen het CIW is er de oprichting van een projectgroep die zich buigt over het droogterisicobeheer; Dit volgt de gouverneur verder op.

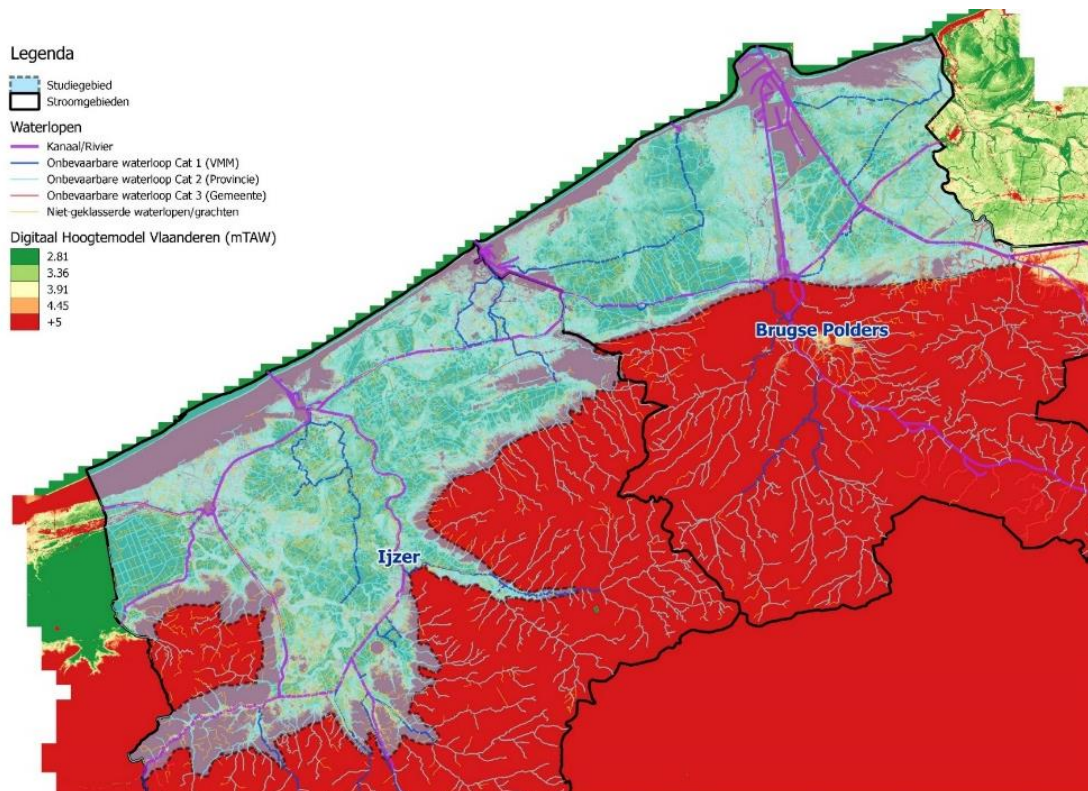
Klankbordgroep Waterbalans kuststreek

In opdracht van het West- Vlaams provinciebestuur is er een studie in uitvoering met analyse van de watervraag en het aanbod aan water specifiek voor de kustregio (kustlijn, polders, hinterland). De kustvlakte kenmerkt zich vooral door intensieve landbouw en seizoensgebonden toerisme. Beide activiteiten zijn afhankelijk van de beschikbaarheid van water en de kwaliteit ervan. De studie "Waterbehoefte, -gebruik en -aanbod analyse van de kuststreek" kadert in het Europese SCAPE-project (Shaping Climate Change Adaptive PlacEs) dat tot oplossingen wil komen voor watermanagementproblemen door de klimaatwijziging. Dit om kustregio's in staat stellen zich beter te wapenen tegen de klimaatverandering.

De droogte en verzilting in West-Vlaanderen in 2017 maakten de klimaatwijziging heel zichtbaar. West- Vlaanderen ambieert een betere beleidsafstemming voor toekomstige uitdagingen op basis van een brede en diepgaande onderbouw vanuit deze waterbalansstudie. De studie ving aan in november 2017, met een looptijd van een jaar, en omvat zes deelopdrachten:

- Inventarisatie en verzamelen van beschikbaar materiaal (DO 1);
- Ontwikkelen van een methodologie voor het in kaart brengen van het watergebruik, de waterbehoefte en het wateraanbod (DO 2);
- Analyse waterverbruik en de waterbehoefte in de huidige toestand voor de verschillende gebruikers zoals landbouw, toerisme, kustbewoners, industrie, scheepvaart,... (DO 3);
- In kaart brengen water aanbod huidige toestand (zowel voor gebiedseigen als gebiedsvreemd water) (DO 4);
- In kaart brengen prognose water behoefte in 2100 (DO 5);
- Voorstellen instrumenten en afwegingskader voor water allocatie in tijden van droogte (DO 6).

De afbakening van het studiegebied richt zich op de geografische polders, gedefinieerd als de gebieden 5 meter onder de laagwaterlijn.

De opvolging en begeleiding verloopt via een stuurgroep en een klankbordgroep. De gouverneur participeert in de klankbordgroep, samen met de waterbeheerders en alle sectoren met een waterbehoefte. Een eerste sessie vond plaats op 27 november in het Streekhuis Kust te Oostende.

De deelnemers aan de klankbordgroep inventariseerden de huidige instrumenten, zoals de heffingendatabank van de Vlaamse MilieuMaatschappij, landgebruikkaarten, landbouwmodellen die droogtestress weergeven, particuliere watervoorraden,... als parameters voor de te ontwikkelen methodologie.

Vanuit de ervaringen met de droogte tijdens de zomer bleek er een duidelijke gemeenschappelijke nood aan een robuuster systeem dat de behoeftes honoreert en in staat stelt de crisissen (zowel wateroverlast als watertekort) terug te dringen. Op regionaal niveau is er gemiddeld genomen voldoende water beschikbaar. De problematieken zijn steeds lokaal en van tijdelijke aard. Het is een uitdaging maatregelen te nemen die tegelijk wateroverlast milderend en watertekort vermijden. Ingrepen in een bepaald gebied kunnen watertransfers veroorzaken, zoals het oppompverbod tijdens de zomer aantoonde. Waterinname in hoger gelegen gebieden beïnvloedt de waterbeschikbaarheid stroomafwaarts. Ook dit verdient aandacht in de inschatting van de waterbehoefte.

Oprichting Westkustpolder

De polderstreek verwijst geografisch naar vruchtbare kleigronden gelegen onder het zeeniveau bij hoog water. Dit noodzaakt de bescherming van deze gronden tegen overstromingen door constructies zoals duinen, wallen of dijken. Om de afvoer van het binnenwater naar de zee te realiseren, kwamen er sloten, grachten, sluizen, pompinstallaties,... Enkel via deze kunstwerken, die het mogelijk maken het waterpeil min of meer kunstmatig te regelen, staan de waterlopen in de polderstreek in verbinding met de waterlopen buiten de polder, waarin ze lozen.

Daarnaast is een polder ook een bestuurlijke entiteit die zich ontfermt over de belangen van deze gronden. De basisopdracht van de polder is de instandhouding, de drooglegging en de bevloeiing van de ingedijkte gronden. Bij wateroverlast zorgt de polder voor voldoende waterafvoer om overstromingen te vermijden. Bij droogte streeft de polder naar een voldoende hoog waterpeil om aan de waterbehoefte van gewas, dier en mens te voldoen. Deze waterhuishouding bestaat uit onderhoudswerken, herstellingswerken en instandhoudingswerken aan het oppervlaktewateren en de kunstwerken (sluizen, stuwen, terugslagkleppen,...).

De algemene vergadering is het hoogste gezagsorgaan in de polder, dat bestaat uit stemgerechtigde ingelanden. Het dagelijks bestuur van de polder gebeurt door de dijkgraaf, de adjunct-dijkgraaf en gezworenen. Zij worden verkozen door de algemene vergadering. Een bestuursmandaat duurt 6 jaar.

Het decreet integraal waterbeleid van 2003 breidde de taken en bevoegdheden van de polders in Vlaanderen uit. Om tot een grotere efficiëntie en professionalisering van deze ruimere doelstellingen te komen, waren er sindsdien al enkele fusies of samenvoeging van polders. Voor West-Vlaanderen besliste de Vlaamse Regering zo tot de oprichting van de Middenkustpolder (samenvoeging van 5 polders) en in 2010 tot de oprichting van de Oostkustpolder (samenvoeging van 4 polders).

De Vlaamse Regering keurde op 9 september 2016 de samenvoeging goed van Polder De Moeren en Polder Noordwatering Veurne tot een nieuwe polder met als naam Westkustpolder. De naamgeving Westkustpolder vloeit logisch voort uit de eerdere fusies aan de kust. Het aantal polderbesturen wordt hierdoor verder herleid tot 6 polders in West-Vlaanderen.

Situering

De Westkustpolder krijgt een oppervlakte van 29.510 ha en is daarmee de grootste polder in Vlaanderen, goed voor een waterlopenstelsel

van 957 km. De Vlaamse Regering duidde de gouverneur aan om de algemene vergadering samen te roepen voor het vaststellen van het huishoudelijk reglement van de Westkustpolder en het verkiezen van het nieuwe bestuur.

Het ambtsgebied van de Westkustpolder strekt zich uit over 7 gemeenten: Alveringem, De Panne, Diksmuide, Koksijde, Lo-Reninge, Nieuwpoort en Veurne. Vertegenwoordigers van deze gemeenten vervolledigen het bestuur.

Goedkeuring huishoudelijk reglement - 29 mei 2017

De gouverneur nodigde 1384 stemgerechtigde ingelanden uit voor de eerste algemene vergadering op 29 mei 2017 in de evenementenhal Furnevent te Veurne. De lijst van stemgerechtigde ingelanden is gebaseerd op de kadastrale legger. Wie niet voorkomt op de lijst, bezit geen stemrecht. Een ingelande heeft een titel van zakelijk gerechtigde en heeft stemrecht vanaf 5ha. Voorafgaand aan de algemene vergadering was bezwaar mogelijk tegen de definitieve lijst van stemgerechtigde ingelanden bij de deputatie.

Een stemgerechtigde ingelande kan een volmacht verlenen en zich laten vertegenwoordigen. Volmachten dienden verplicht via het volmachtformulier bij de uitnodigingsbrief vooraf kenbaar gemaakt te worden. Er is slechts één volmacht per persoon mogelijk. 120 aanwezige stemmen keurden er het huishoudelijk reglement goed, dat door de Deputatie was voorbereid.

Na het advies van de Deputatie op 6 juli 2017 keurde de minister het huishoudelijk reglement goed op 29 november 2017. Met de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad op 11 december 2017 was de oprichting van de fusiepolder, 10 dagen later op 21 december 2017, een feit.

Verkiezing nieuw bestuur – 22 december 2017

Een dag na de inwerkingtreding van het Ministerieel Besluit dat het huishoudelijk reglement goedkeurde, vond de verkiezing plaats van het eerste bestuur van de Westkustpolder. Salons De Lelie in Beauvoorde (Veurne) vormde het decor voor deze historische gelegenheid.

306 stemgerechtigde ingelanden lieten zich met een volmachtformulier vertegenwoordigen. Volmachtformulieren en kandidaatstellingen voor het bestuur dienden vooraf aan de gouverneur bezorgd te worden. Tijdens de algemene vergadering waren er 501 stemmen aanwezig, wat overeenstemt met ongeveer 36% van alle stemgerechtigde ingelanden.

De verkiezing van het bestuur verloopt via de regels bepaald in het huishoudelijk reglement. Er waren drie stemronden:

1. Verkiezing van negen bestuursleden of gezwoeren;
2. Verkiezing van een dijkgraaf;
3. Verkiezing van een adjunct-dijkgraaf.

Het verkozen bestuur kan pas zetelen nadat de nieuwe verkozenen de eed hebben afgelegd in de handen van de gouverneur.

De eedaflegging door de nieuwe bestuursleden vond plaats dezelfde dag als de verkiezing, d.i. 22 december 2017, zodat het nieuwe bestuur op het vooropgestelde tijdstip van 1 januari 2018 de taken kon overnemen van de samengevoegde polders.

Na het sluiten van de vergadering en de eedaflegging, is er met de aanwezige bestuursleden samen met de gouverneur en gedeputeerde Bart Naeyaert alvast een eerste bestuursfoto vastgelegd.

Vervolgtraject Signaalgebieden

Beslissing Vlaamse Regering van 31 maart 2017

Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden, waar een tegenstrijdigheid kan bestaan tussen de geldende bestemmingsvoorschriften en de belangen van het watersysteem. De geïdentificeerde signaalgebieden zijn ingedeeld in drie reeksen. Voor de signaalgebieden van reeks 1 (getoetst door de bekkenbesturen voor 28 februari 2013) en reeks 2 (getoetst door de bekkenbesturen tussen 28 februari 2013 en eind 2013) is er reeds een startbeslissing en keurde de Vlaamse Regering het vervolgtraject goed. De laatste reeks van 152 signaalgebieden (reeks 3) is op 31 maart 2017 voorgelegd aan de Vlaamse Regering om het vervolgtraject te bepalen.

In een aantal signaalgebieden kreeg de gouverneur expliciet een coördinatieopdracht om de initiatiefnemer te bepalen voor het planningsproces. In West-Vlaanderen was dit het geval voor het WoonUitbreidingsGebied (WUG) Steenkerke-Zuid (reeks 1), via een beslissing van de Vlaamse Regering op 9 mei 2014. De Vlaamse Regering hechtte op 31 maart 2017 haar goedkeuring aan de conclusies van deze coördinatieopdracht en de daarin voorgestelde aanpak (wijziging startbeslissing en aanduiding Veurne als initiatiefnemer voor opmaak ruimtelijk uitvoeringsplan).

Vanuit de ervaring van het uitblijven van ruimtelijke planningsprocessen bij de signaalgebieden reeks 1 en reeks 2, wijzigde de beslissingswijze voor het vervolgtraject van de signaalgebieden reeks 3. Er is geen startbeslissing meer waarin de Vlaamse Regering haar goedkeuring hecht aan het aanduiden van een initiatiefnemer voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) en het gewenste instrument. De Vlaamse Regering beperkt zich tot het goedkeuren van het ontwikkelingsperspectief om signaalgebieden aan te duiden als watergevoelig openruimtegebied als uit het ontwikkelingsperspectief voor die (delen van) signaalgebieden blijkt dat een initiatief voor het bouwvrij houden noodzakelijk is.

Voor elf signaalgebieden uit reeks 3 is er geen consensus over het ontwikkelingsperspectief en de verdere aanpak. De Vlaamse Regering besliste dan ook om deze gebieden mee te nemen in het verder traject van aanduiding als watergevoelig openruimtegebied (na decretale verankering). Zo niet, krijgen deze gebieden via een gewestelijk RUP een andere bestemming. Er zijn drie gebieden gelegen in West-Vlaanderen: Sijslostraat (Oostkamp), Industriegebied Ter Donkt langs E17 (Deerlijk) en Dadipark (Moorslede).

Het industriegebied Ter Donkt langs de E17 is sinds 2014 opgenomen in de derde reeks signaalgebieden. De watertoets definieerde het gebied als een effectief overstromingsgevoelig gebied T10 (een grote kans op overstromingen met een

terugkeerpatroon van 10 jaar). De omzendbrief met richtlijnen voor de toepassing van de watertoets, beoordeelt T10 als een te vrijwaren gebied waar bewarend beleid aangewezen is (niet bebouwen). De gouverneur bracht op 29 oktober 2015 de betrokken partners uit het Leiebekken samen rond de tafel om een oplossingsstrategie uit te werken die voldoet aan de technische en juridische vereisten. De standpunten van alle partijen werden geïntegreerd in de startbeslissing van 10 november 2015. Door het ontbreken van consensus, werd de aanpak van dit signaalgebied als 'onbeslist' aan de Vlaamse Regering voorgelegd. De Vlaamse Regering keurde op 31 maart 2017 de vervolgstappen goed. Een oplossing is mogelijk met voldoende compensatie van het verlies aan watercapaciteit. De omgevingsvergunning laat voorlopig geen gunstig advies toe. Het voorstel is om (delen van) dit gebied aan te duiden als watergevoelig openruimtegebied en dus (delen) bouwvrij te houden. Als dit niet gebeurt, is een herbestemming via een gewestelijk RUP nodig.

Op uitnodiging van het bekkensecretariaat nam de gouverneur op 12 juli 2017 deel aan een vervolgoverleg met de partners uit het Leiebekken. De oplossingsscenario's zijn vervolgens overgemaakt aan de eigenaar van het terrein, die er verder mee aan de slag gaat.

Stuurgroep Natuurinrichtingsproject De Blankaart

Langs de rechteroever van de IJzer, tussen Oost-Vleteren en Diksmuide ligt het natuurgebied De Blankaart, een planten- en vogelparadijs met een internationale uitstraling.

De naam Blankaart verwijst naar 'blank staan, onder water staan'. De Blankaartvijver is een restant van vroegere turfwinning en is dus door de mens uitgegraven.

De Blankaart is een watergebied van internationale betekenis (Overeenkomst van Ramsar van 2 februari 1971 inzake watergebieden die van internationale betekenis zijn¹) en is volledig gelegen in een speciale beschermingszone, aangeduid in uitvoering van richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand.

¹ Tijdens een conferentie over watergebieden van internationaal belang, in het bijzonder als verblijfplaats voor watervogels, die in februari 1971 in Ramsar (Iran) werd gehouden, hebben de afgevaardigden van 18 landen, waaronder België, hun instemming betuigd met een ontwerp van Overeenkomst over de watergebieden van internationale betekenis, in het bijzonder als verblijfplaats voor watervogels ("Overeenkomst van Ramsar"). Op 22 februari 1979 heeft België deze Overeenkomst goedgekeurd door middel van bekrachtiging van de wet "houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake watergebieden die van internationale betekenis zijn in het bijzonder als woongebied voor watervogels, opgemaakt te Ramsar (Iran) op 2 februari 1971" (BS 12/04/1979).

Voorgeschiedenis

In het gebied kwamen een aantal knelpunten ten aanzien van de natuur en het natuurlijk milieu voor :

- verdroging door een eenzijdige afstemming van het waterpeilbeheer op de landbouwfunctie;
- versnippering van de natuurwaarden in de IJzervallei;
- eutrofiëring en vermessing van het oppervlaktewater in het algemeen en van de Blankaartvijver in het bijzonder;
- erosie binnen het ruimere Blankaartbekken die aanleiding geeft tot eutrofiëring en vermessing;
- verstoring door recreatie, luchtvaart en jacht.

Ook deden zich problemen voor van wateroverlast ter hoogte van de hoeves die op de rand van de laaggelegen gronden gelegen zijn. In de speciale beschermingszone "IJzervallei" was sprake van suboptimale waterpeilen.

Voor de oplossing van een aantal van bovenvermelde knelpunten werd op 29 maart 2001 een raamakkoord ondertekend werd door de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw Vera Dua, de provincie West-Vlaanderen, het gemeentebestuur van Diksmuide, het gemeentebestuur van Houthulst, het polderbestuur van de Zuidijzerpolder, de vzw Natuurreservaten, de Vlaamse Maatschappij voor watervoorziening, het Vlaams Agrarisch Centrum, de Boerenbond, het Algemeen Boerensyndicaat, het Ijzerbekkencomité, de afdeling water van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de afdeling Natuur van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de afdeling Waterwegen Kust

van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de afdeling Land- en Tuinbouwvorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en het Instituut voor Natuurbehoud².

Inhoud Raamakkoord De Blankaart

De maatregelen die binnen dit raamakkoord werden afgesproken zijn de volgende:

- aanleg van een dijk met een binnendijks peilbeheer afgestemd op de landbouw,
- verhoging van het buitendijks waterpeil afgestemd op de noden van de natuur
- verwerving door het Vlaams Gewest van 415 ha laaggelegen gronden,
- vermijden of vergoeden van schade aan aangrenzende percelen, en technische ingrepen in het gebied ten behoeve van het integraal waterbeheer, met inbegrip van een verhoging van de pompcapaciteit³.

Het raamakkoord heeft als doel de veiligheid van de bewoners in het Blankaartbekken te garanderen, de internationaal belangrijke natuurwaarden in het Blankaartbekken te behouden en verder te ontwikkelen en de inkomensverliezen veroorzaakt door een aangepast waterbeheer te vergoeden. Kort daarna werd een grondenbank opgericht om de laaggelegen gronden te verwerven.

In 2005 werden 2 bijkomende studies uitgevoerd door Waterbouwkundig labo met name Peilbepaling beschermingsdijk, een controlesimulatie voor het bepalen van de hoogte van de beschermingsdijk en een studie met bijkomende data beschermingsdijk, waarbij een scenario lokale bedijking in plaats van een globale ringdijk werd uitgewerkt. Er werden eind 2005 met de stuurgroep afspraken gemaakt over de waterkering:

- prioritair realiseren van de wegverhoging van de Oostbroekstraat
- bij de beschermingsmaatregelen uit te gaan van een maximaal te verwachten waterpeil van 4,50 m TAW
- het scenario van een globale beschermingsdijk tot op kruinhoogte 5,00 m TAW uit te voeren omdat dit het best beantwoordt aan de doelstellingen van het Raamakkoord en in dat kader de goedkoopste oplossing is.

² Toenmalige benamingen

³ Ministerieel besluit tot instelling van het natuurinrichtingsproject De Blankaart (B.S. 12 juli 2004)

Dit advies werd in januari 2006 overgemaakt aan de minister.

Op 2 februari 2006 vroeg de Europese Commissie voor een tweede maal om uitleg aangaande de waterpeilproblematiek in het gebied. De brief van de commissie kadert in een klacht die ze ontving. Volgens de informatie van de klager heeft het Vlaamse Gewest de in 1992 aangekondigde maatregelen nooit genomen. Hierop heeft de minister bevoegd voor het natuurbehoud het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) opgedragen een rapport te maken over de staat van instandhouding van het Blankaartgebied en over de maatregelen die moeten genomen worden voor de instandhouding van het leefgebied van deze vogelsoorten.

Op basis van het advies in het rapport van het INBO werd binnen de stuurgroep besloten om het raamakkoord gefaseerd uit te voeren. Door een gefaseerde uitvoering van de waterpeilverhoging wordt meer ruimte gegeven aan de verwerving van de noodzakelijke gronden binnen het projectgebied (415 ha laaggelegen gronden), hetzij door rechtstreekse aankopen binnen het projectgebied, hetzij door uitruilen door middel van gronden die buiten het projectgebied verworven worden door de lokale grondenbank. Het waterpeil dat garant moet staan voor een gunstige staat van instandhouding zal in een laatste fase (fase III) worden ingesteld. In tussentijd zal in twee fasen een beperkte waterpeilverhoging worden doorgevoerd in het projectgebied. Deze beperkte waterpeilverhoging moet in combinatie met het uitvoeren van perceelsgewijze inrichtingsmaatregelen de staat van instandhouding gunstig laten evolueren, als overgang naar de definitieve waterpeilverhoging die optimaal is voor een gunstige staat van instandhouding in fase III. De gefaseerde uitvoering is ook noodzakelijk omdat uit de project mer van 2004 voor de aanleg van de waterkering blijkt dat het aanleggen van de waterkering niet kan plaatsvinden indien niet terzelfdertijd ook de waterpeilverhoging in functie van natuur plaatsvindt.

De gefaseerde uitvoering is ook noodzakelijk omdat uit de project mer van 2004 voor de aanleg van de waterkering blijkt dat het aanleggen van de waterkering niet kan plaatsvinden indien niet terzelfdertijd ook de waterpeilverhoging in functie van natuur plaatsvindt.

projectfasering en timing

<i>Deelactie</i>	<i>Timing</i>
<i>FASE 0</i>	<i>2009-2010</i>
<i>Wegverhoging Vijfhuizen</i>	
<i>Moerasherstel</i>	
<i>FASE I</i>	<i>2012</i>
<i>Verhoging pompcapaciteit pompgemaal Stenensluisvaart</i>	<i>Gelijktijdige</i>
<i>Peilaanpassing fase 1</i>	<i>Uitvoering</i>

<i>Vervanging stuw Stenensluisvaart door fijngeregelde stuw</i>	
<i>FASE II</i>	<i>2014</i>
<i>peilaanpassing fase 2</i>	<i>Gelijktijdige Vergunning</i>
<i>Hydrologische isolatie bekken Engelandelft</i>	
<i>Aanleg waterkering</i>	
<i>FASE III</i>	<i>Na voltooiing waterkering</i>
<i>peilaanpassing fase 3</i>	

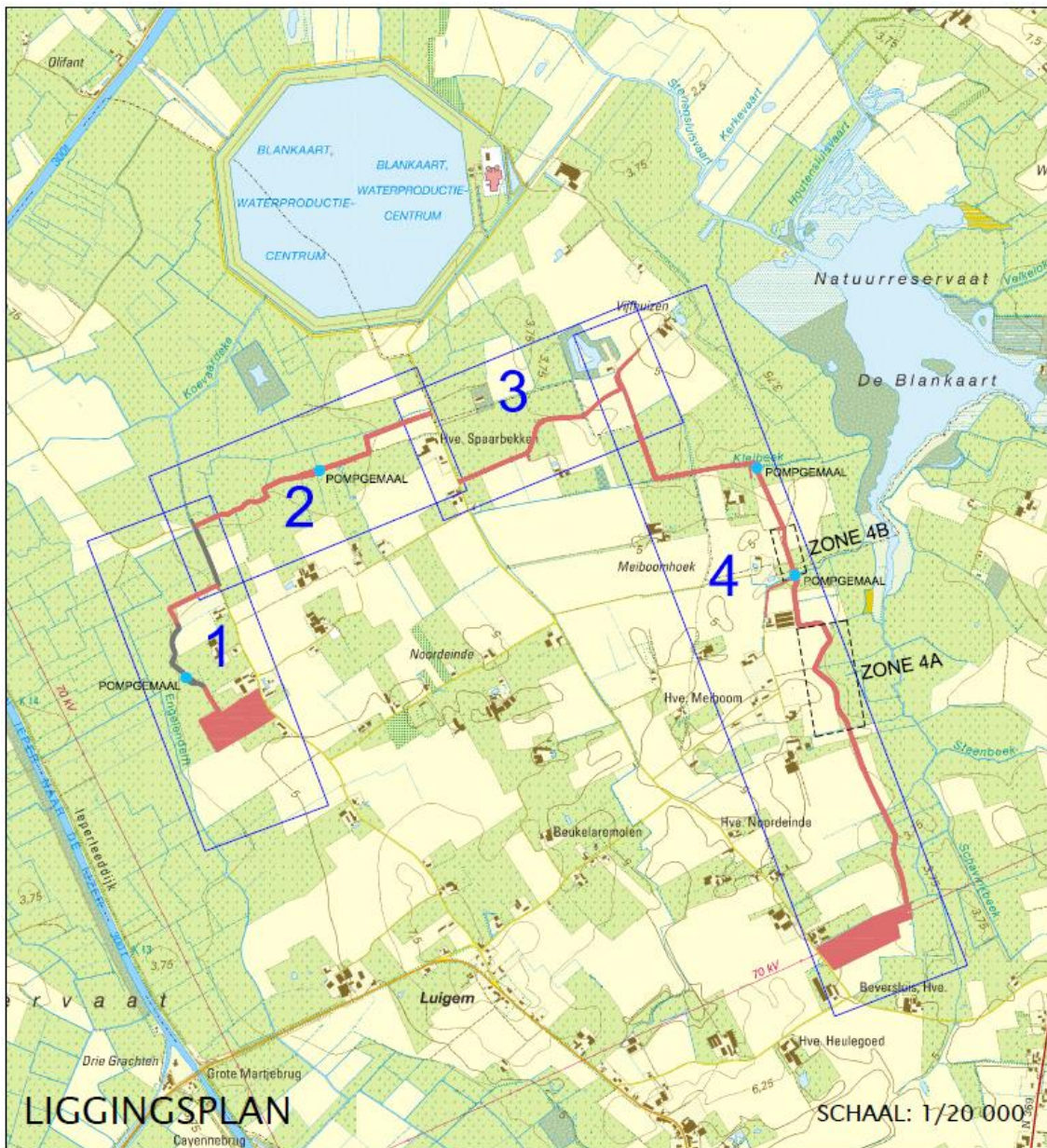
Het raamakkoord voorziet in de verhoging van het waterpeil in functie van natuur (fase III) van zodra de laaggelegen gronden aangekocht zijn en de waterkering/wegverhoging uitgevoerd zijn.

Op 24 november 2006 heeft de minister een natuurinrichtingsproject ingesteld om het natuurherstel te realiseren. Op 23 juni 2008 heeft de minister de maatregelen en modaliteiten van het natuurinrichtingsproject vastgesteld. De maatregelen omvatten inrichtingswerken voor het behoud en de ontwikkeling van het rietmoeras en de verhoging van het waterpeil. De peilverhoging gebeurt in 3 fasen. De peilverhogingen fase I en II zijn beperkt en zijn een geleidelijke overgangsfase naar de definitieve fase III. In fase III zal een waterpeil worden ingesteld dat optimaal is voor moerasherstel en -ontwikkeling. De werken gebeuren enkel op percelen die in eigendom zijn van het Agentschap voor Natuur en Bos of Natuurpunt.

Stuurgroep Raamakkoord

De Stuurgroep Raamakkoord Blankaart kwam onder voorzitterschap van de gouverneur op 24 april 2017 opnieuw samen voor rapportage. De tweede fase is nog lopende en omvat 3 deelprojecten: aanleg waterkering, waterpeilverhoging in het gedeelte Merkembroek en Woumenbroek van het projectgebied, en hydrologische isolatie van het bekken van de Engelendelft. De werken kaderen binnen de uitvoering van het natuurinrichtingsproject, dat noodzakelijk is om de gunstige staat van instandhouding te bereiken voor het vogelrichtlijngebied 'IJzervallei'. De noodzakelijk ingrepen ter hoogte van het VEN-gebied zullen ervoor zorgen dat de realisatie van een peilverhoging in het natuurgebied niet zal leiden tot een peilverhoging in het landbouwgebied. De (totale) werken betreffen het bouwen van waterkeringsdijk inclusief de aanleg van binnendijkse ontwatering en toegangswegen tot de pompgemalen. W&Z, nu de Vlaamse Waterweg, is de belangrijkste aanbestedende overheid. De aannemer startte op 15 maart 2017 met voorbereidende werken. De uitvoering verloopt in fases om hinder te beperken. De archeologie- en munitie-screening werd uitgevoerd en het dijktracé werd op het terrein afgebakend met palen en voorlopige afsluitingen. Er mag in het gebied niet worden gewerkt in de periode november - februari. Het tracé ligt klaar om effectieve grondwerken op te starten in het voorjaar 2018.

LEGENDE	
	VERGUND DIJKTRACÉ
	NIET VERGUND DIJKTRACÉ
	ZONE ARCHEOLOGIE
	POMPGEMAAL

De stuurgroep ging akkoord om de procedure omgevingsvergunning voor het nog niet-vergunde gedeelte volgens de voorgestelde planning voort te zetten. Dit voor de aanleg van een deel van de waterkeringsdijk met pompemaal en de verhoging van de

Westbroekstraat (kasseiweg). Dit als sluitstuk van de tweede fase van het raamakkoord met drie onlosmakelijk verbonden deelprojecten.

De algemene conclusie van de stuurgroep van 24 april 2017 luidt:

Na het versturen van de brief van de minister (30 dagen) aan alle betrokkenen, met mededeling van de toepassing van het Dijkendecreet voor de aanleg van de waterkering Blankaart, kunnen de werken voor het vergunde gedeelte opgestart worden. Voor het niet-vergunde gedeelte wordt de aanvraag omgevingsvergunning voorbereid en wordt een oplossing gezocht voor de resterende knelpunten. Er wordt gestreefd naar een aflevering van de omgevingsvergunning in het voorjaar 2018, zodat de werken voor het nog niet-vergunde gedeelte kunnen starten in de zomer van 2018, aansluitend op de aan de gang zijnde werken.

De werken voor de hydrologische isolatie van de Engelendelft verlopen naar planning.

Onder de huidige planning en zonder niet-voorziene vertraging voor de verschillende dossiers, kan in de loop van 2019 fase II van het raamakkoord worden afgerond, met een beperkte waterpeilverhoging over het volledige projectgebied.

Communicatie met de omwonenden blijkt cruciaal. Op basis van 1 bezwaar uit de stedenbouwkundige aanvraagprocedure (openbaar onderzoek) kwam er in november immers een negatief advies van het College Burgemeester en Schepenen van Houthulst. De basis van het bezwaar was de vermeende misnoegdheid van de betrokkene over de grondenruil via de VLM-grondenbank. Bij nadere beschouwing bleek duidelijk dat de VLM actief naar een oplossing zoekt voor de betrokken landbouwer en dat in afwachting van een definitieve oplossing, een tussentijdse oplossing werd aangeboden, die objectief bekeken voordelig is voor de landbouwer.

De gouverneur intervenueerde bij het bestuur van Houthulst, zodat er finaal een objectieve en duidelijke context en motivatie aan de gemeenteraad werd gebracht. De gemeenteraad gaf op 20 november een positief (bindend) advies voor deze vergunningsaanvraag.

Stuurgroep Raamakkoord antiverziltingsmaatregelen bij Zwinuitbreiding

Het Zwin is ongetwijfeld het bekendste natuurreserveaat van de Vlaamse en Nederlandse kust: een boeiend stuk weidse natuur van 213 hectare groot, gelegen op het grondgebied van de gemeenten Knokke-Heist (BE) en Sluis (NL). Het natuurgebied is een uitgestrekte zandvlakte die is ingesloten door een brede duinenrij en een dijk, en die via een getijdengeul in verbinding staat met de zee. Door die geul - het laatste overblijfsel van de middeleeuwse verbinding tussen Brugge en de Noordzee - stroomt twee keer per dag zeewater de Zwinvlakte binnen. Dat voortdurende spel tussen zee en land, maakt van het Zwin een uniek landschap in Europa.

Het zoute water komt echter niet altijd overal: de slikken krijgen twee keer per dag water over zich heen, terwijl de hoger gelegen schorren alleen overstroomd bij springtij. Beide kennen een bijzondere planten- en dierenrijkdom. Daarnaast is het Zwin een waar paradijs voor allerlei vogels: broedvogels vinden er beschutting, rust, en voedsel, terwijl trekvogels die de kustlijn volgen op weg naar warmere oorden er graag even halt houden om kracht op te doen.

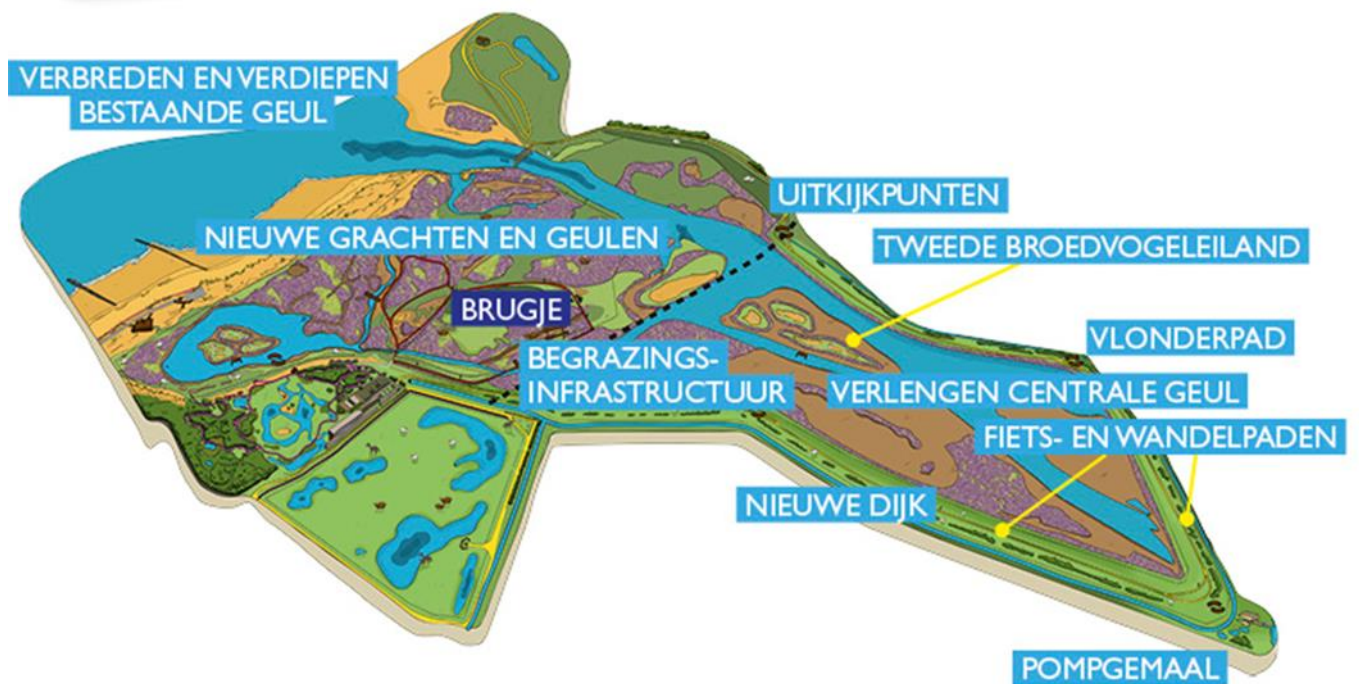
Het natuurgebied Het Zwin wordt met 120 hectaren uitgebreid, door ontpoldering van een deel van de Willem-Leopoldpolder. Deze uitbreiding zal de verzanding van het huidige Zwingebed verminderen en de natuurlijke rijkdom van het gebied vrijwaren.

Voorgeschiedenis

De Vlaamse regering heeft op 12 juli 2013 het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan "Zwin en Zwinbosjes" definitief vastgesteld (publicatie Belgisch Staatsblad 1 augustus 2013). Door deze bestemmingswijziging kan de Zwinuitbreiding worden gerealiseerd. Deze uitbreiding kadert in een herstelprogramma voor het Schelde-estuarium. Dit herstelprogramma is uitgewerkt in een "ontwikkelingsschets 2010 (OS 2010)" waaraan de Nederlandse en de Vlaamse regeringen zich beide in 2001 hebben verbonden in het "internationaal verdrag over de goedkeuring van de ontwikkelingsschets 2010". In het RUP wordt dan ook verwezen naar het algemeen belang als grondslag, waarbij het bestaande Zwin, omvattende ongeveer 183 ha, waarvan 33 ha op Nederlands grondgebied, wordt uitgebreid met een te onteigenen gebied, akkerland ten belope van 120 ha.

In essentie komt het erop neer dat via de ontpoldering van een deel van de Willem-Leopoldpolder de komberging van Het Zwin wordt vergroot en de verzanding verminderd (zonder maatregelen zou Het Zwin op termijn worden afgesnoerd en evolueren naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruelen). De gouverneur voerde in het najaar 2013 gesprekken met de Associatie Polderbesturen die sterk gekant was tegen het project van de Zwinuitbreiding, voornamelijk vanuit schrik voor verzilting van de aangrenzende poldergronden. Begin januari 2014 werd een raamakkoord Zwinuitbreiding vanuit de VLM regio West, die hiertoe het secretariaat op zich neemt, uitgewerkt en onderhandeld. De gouverneur is voorzitter van de stuurgroep van het Raamakkoord antiverziltingsmaatregelen Zwinuitbreiding die de engagementen uit het akkoord en het verloop van de te realiseren projecten opvolgt.

Inhoud raamakkoord

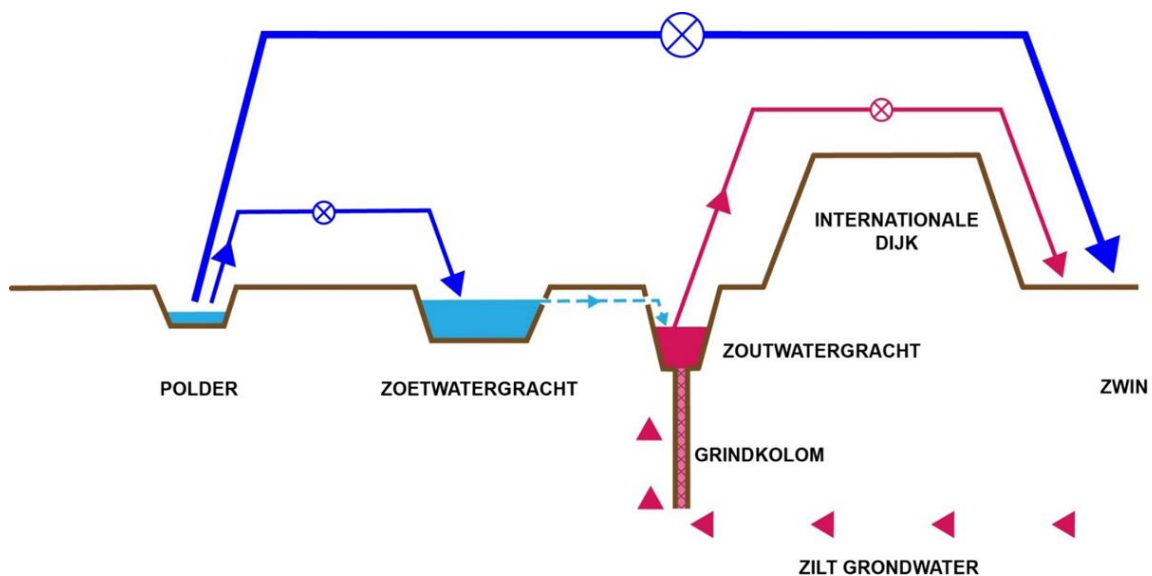
Doel van het Raamakkoord is om op een geïntegreerde manier te komen tot een verbeterde waterhuishouding in de Oostkustpolder, om problemen van verzilting, overstromingsschade en droogte te voorkomen. Het raamakkoord werd gesloten door alle betrokken partijen: de bevoegde ministers, de Vlaamse Milieumaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos, het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust, de Vlaamse Landmaatschappij, West-Vlaanderen, de Gemeente Knokke-Heist en de Oostkustpolder.

Het raamakkoord omvat afspraken over:

- Nodige werken en grondaankopen
- Taakstellingen van de betrokken partners, zowel naar uitvoering als naar financiering
- Monitoring van de grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit
- Opvolging van de uitvoering.

Het raamakkoord voorziet in een uitvoering van de voorziene maatregelen in afstemming met de voortgang van het project van de ontpoldering van de Willem Leopoldpolder. Voor het waterbeheer bepaalt het raamakkoord dat de Zwinnevaart-Isabellavaart in de toekomst weer via het Zwin zal kunnen afwateren, net als vroeger. De omgeving van de Zwinnevaart-Isabellevaart zal daarvoor

landschappelijk en ecologisch heringericht worden door de Vlaamse Milieumaatschappij. Als anti-verziltingsmaatregel wordt er een zoutwater- en een zoetwatergracht aangelegd. Er is een pompgemaal nodig om water uit de polder naar de zoetwatergracht te brengen en om overtollig water uit de polder in het Zwingebied te pompen. Daarnaast is er ook een pomp nodig om het zoutwater uit de gracht in het Zwin te pompen. In samenwerking met Aquafin wordt verder gestreefd naar een algemene verbetering van de waterkwaliteit.

Stuurgroep Raamakkoord

Op 29 september 2017 kwam de stuurgroep Raamakkoord onder voorzitterschap van de gouverneur samen.

De uitvoering van het raamakkoord gebeurt deels in de schoot van het landinrichtingsproject Zwinpolders. Daarom wordt er bij de rapportage ingezoomd dit project. Het landinrichtingsplan "Nieuwe Watergang" is het eerste landinrichtingsplan dat uitgevoerd zal worden in kader van het landinrichtingsproject Zwinpolders. Dit plan heeft als belangrijkste doelstelling de realisatie van bepalingen uit het Raamakkoord Zwin via het instrument landinrichting. Dit is in eerste instantie de zorg voor een verbinding tussen de Isabellavaart en het nieuwe pompgemaal aan het Zwin. Hierdoor zal in de toekomst, bij periodes van hoge neerslag, een extra uitlaatpunt richting zee voor de Oostkustpolder gecreëerd worden. Tegelijkertijd moet deze maatregel er ook voor zorgen dat het systeem om de verzilting van de Zwinomgeving tegen te gaan, optimaal kan functioneren.

In uitvoering:

- Bekleding dijk met klei en stortstenen
- Uitgraven nevengeul
- Grachten en kopmuren ten oosten en westen van pompgemaal incl. aanbrengen van stortstenen (tot eind november 2017).

De aanbesteding van het Oostkustpolder-project 'Tegengaan verzilting ingevolge Zwinuitbreiding' vond plaats op 3 juli 2017. De werken werden op 3 september gegund.

Dit projectdeel omvat:

- Bouwen pompstation op RWZI Knokke om effluent via aan te leggen persleiding naar Zeedijkader te brengen voor bevoeding zoete gracht
- Plaatsen doorsteek door Hazegrasdijk voor verbinding Zeedijkader met nieuwe zoetwatergracht
- Bouwen kantelstuw op Zeedijkader
- Plaatsen doorsteek door Hazegrasdijk voor verbinding Zeedijkader met nieuw aan te leggen pompboezem Zwin pompemaal.

Tijdens de vergadering van de stuurgroep Raamakkoord werd afgesproken dat de Vlaamse Milieumaatschappij een overeenkomst voor het waterbeheer van het noordelijk deel van de Oostkustpolder uitwerkt met alle betrokken actoren. Dit zijn het Agentschap voor Natuur en Bos, de Vlaamse Milieumaatschappij, de Oostkustpolder, de provincie Zeeland namens de Commissaris van de Koning van Zeeland en de gouverneur, de co-voorzitters van de Internationale Zwincommissie. De finale tekst van de overeenkomst omvat bepalingen over de doelstellingen van het peilbeheer:

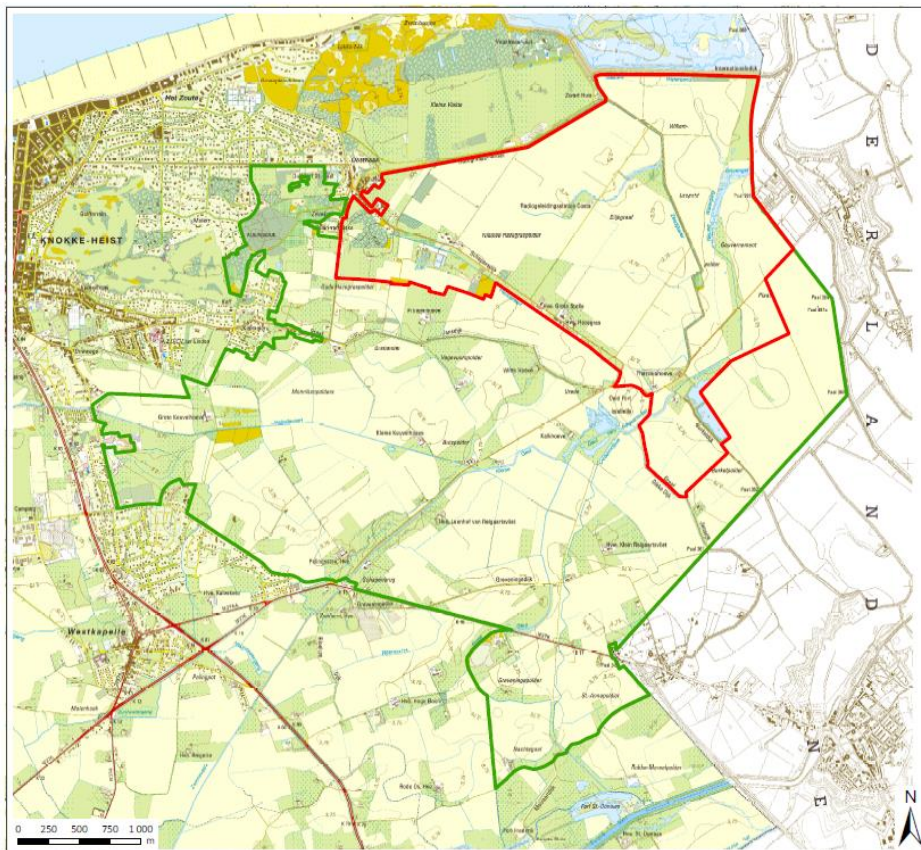
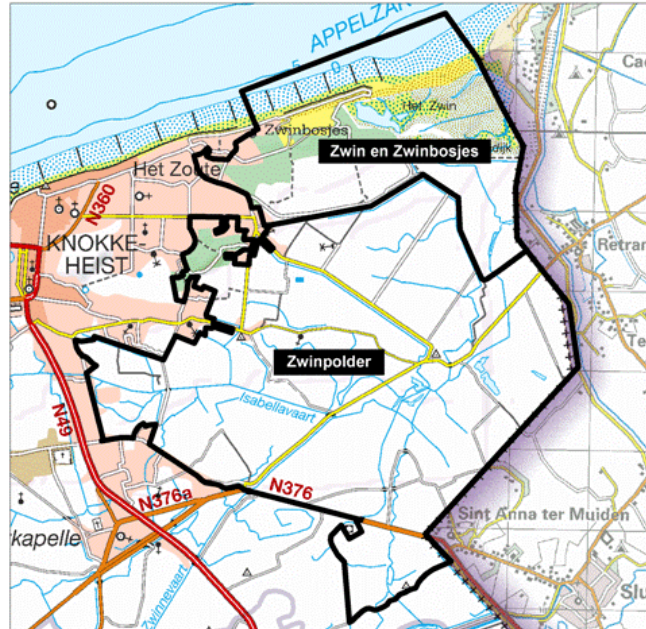
Het peilbeheer dat door de bevoegde waterbeheerders gevoerd zal worden heeft volgende doelstellingen:

- Het maximaal voorkomen van overstromingsschade aan bewoning, infrastructuur;
- Het beperken van het risico op verzilting ten gevolge van de uitbreiding van het Zwin;
- Het optimaal ontwikkelen van de natuurkwaliteit in het Zwin als natuurlijk intertijdengebied (in uitvoering van de EU Habitatrictlijn en de EU Vogelrichtlijn) en daarmee het maximaal voorkomen van negatieve effecten op het Zwin;
- Het voeren van een gedifferentieerd peilbeheer in functie van de doelstellingen inzake landbouw en natuur en het beperken van overstromingsschade aan landbouw en natuur;
- waarbij maximaal gebruik wordt gemaakt van de gravitaire afvoermogelijkheden om het energieverbruik van het Zwinpompemaal te beperken.

De overeenkomst omvat specifiek het peilregime van de zout- en zoetwatergracht. De zoutwatergracht heeft als doel zoute kwel op te vangen en af te voeren. Een laag peil voor deze gracht is wenselijk. Streefdoel is dat het peil van deze gracht 1,3 m lager is dan het peil van de naastliggende zoete gracht. Het streefpeil voor de zoutwatergracht bedraagt bijgevolg 1 m TAW. Het doel van het peilbeheer van de zoetwatergracht is een zoete tegendruk te creëren tegen mogelijke insijpeling van zout water. Het streefpeil voor deze gracht bedraagt 2,3 m TAW.

Er zijn garanties ingebouwd voor monitoring en evaluatie. De overeenkomst treedt in werking na de doorbraak van de huidige internationale dijk en de voorlopige oplevering van de realisatie van het pompemaal.

Planbegeleidingsgroep landinrichtingsproject Zwinpolders en landinrichtingsplan Nieuwe Watergang

Landinrichtingsproject Zwinpolders Landinrichtingsplan Nieuwe Watergang

Kaart 1: Situering

Legende

- Perimeter Nieuwe Watergang
- Perimeter Zwinpolders

bron:
Digitale versie van topografische kaart 1:25.000, metrisch, N2, versie 1995-2008 (A20)
opgenomen 2011/2008

Situering

In december 2010 startte de Vlaamse overheid met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van de natuurlijke en de agrarische structuur van het Zwin en de omliggende polders in de gemeente Knokke-Heist. Er is daarvoor beslist om voor deze regio twee Ruimtelijke Uitvoeringsplannen op te maken:

- Het RUP "Zwin en Zwinbosjes"
- Het RUP "Zwinpolder"

Het RUP "Zwin en Zwinbosjes" is definitief vastgesteld door de Vlaamse regering op 12 juli 2013. Via dit RUP krijgt het te ontpolderen deel van de Willem Leopoldpolder de bestemming Natuurgebied. Het RUP "Zwinpolder" is definitief vastgesteld door de Vlaamse regering op 30 januari 2015.

In de Zwinpolder zijn een aantal beschermde landschappen en monumenten. Ook zijn een aantal dijken, waterlopen en kreken aangeduid als respectievelijk droge en natte lineaire elementen met een belangrijke ecologische of cultuurhistorische waarde.

Het gebied is een groot aaneengesloten landbouwgebied gelegen in de polders. Het bestaat vooral uit grote percelen en goed gestructureerde bedrijven. Ongeveer 400 ha worden uitgebaat als grasland, de rest als akkers. De grootste oppervlakte wordt gebruikt door gespecialiseerde akkerbouwbedrijven en rundveebedrijven.

Landinrichtingsproject Zwinpolders

Het landinrichtingsproject Zwinpolders heeft volgende doelstellingen:

- 1) Het vrijwaren van de toekomstmogelijkheden van land- in tuinbouw in het projectgebied, door het uitvoeren het raamakkoord inzake het waterbeheer in een deel van de Oostkustpolder in functie van het duurzaam behoud en de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied
- 2) Het verbeteren van de waterkwaliteit in het projectgebied.
- 3) Het ontwikkelen van de natuurwaarden in het gebied door gerichte aankoop en de inrichting van de in het gebied gelegen SBZ-zones en dat in functie van de realisatie van milderende maatregelen en in functie van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen.
- 4) Het ontwikkelen van een inrichtings-, beheer- en communicatievisie voor de erfgoed- en archeologische relictten in het projectgebied en dit meer specifiek voor de in het gebied aanwezige historische dijken, forten en industrieel erfgoed. Deze visie dient ook te passen binnen de ruimere context van communicatie en positionering van de Zwinstreek.

5) Het aanpassen van het recreatief netwerk in het projectgebied op de nieuwe mogelijkheden en opportuniteiten geboden door de ontwikkeling van het bezoekerscentrum "Het Zwin" , de nieuwe internationale zeedijk, de mogelijkheid tot het opzetten van een grensoverschrijdend wandelnetwerk en het natuureducatief centrum van de gemeente Knokke-Heist op de site van het als monument beschermd waterzuiveringsstation van Knokke-Heist.

De Vlaamse regering heeft op 15 april 2016 het landinrichtingsproject Zwinpolders goedgekeurd. Vervolgens werd ook de beslissing tot oprichting en samenstelling van de planbegeleidingsgroep van het landinrichtingsproject Zwinpolders goedgekeurd.

De planbegeleidingsgroep heeft volgende taken:

- het adviseren van de Vlaamse Landmaatschappij bij de opmaak van de landinrichtingsplannen in uitvoering van het landinrichtingsproject.
- het adviseren van de aanpassingen aan een ontwerp van landinrichtingsplan n.a.v. van het openbaar onderzoek en de adviezen van deputatie en gemeenten
- het bepalen van de voorwaarden van de uitvoeringsinitiatieven, het jureren van de ingediende projectvoorstellen voor uitvoeringsinitiatieven en het adviseren van de minister voor de goedkeuring van de projectvoorstellen voor uitvoeringsinitiatieven.

Het landinrichtingsplan Nieuwe Watergang

De uitvoering van het landinrichtingsplan Nieuwe Watergang zorgt dat:

- a) Doelstelling 1) van het landinrichtingsproject Zwinpolders integraal gerealiseerd wordt;
- b) Een belangrijk knelpunt in functie van de realisatie van doelstelling 2) van het landinrichtingsproject Zwinpolders opgelost wordt;
- c) Een deel van doelstelling 3 van het landinrichtingsproject Zwinpolders gerealiseerd wordt.

Het landinrichtingsplan "Nieuwe Watergang" wil er in eerste instantie voor zorgen dat de verbinding tussen de Isabellavaart en het nieuwe pompemaal aan het Zwin gerealiseerd wordt. Hierdoor zal in de toekomst, bij periodes van hoge neerslag, een extra uitlaatpunt richting zee voor de Oostkustpolder gerealiseerd worden. Tegelijkertijd moet deze maatregel er ook voor zorgen dat het systeem dat voorzien wordt om de verzilting van de Zwinomgeving tegen te gaan, optimaal kan functioneren. Het landinrichtingsplan heeft zodoende de primerende doelstelling van de realisatie van de via landinrichting te realiseren bepalingen van het "Raamakkoord inzake het waterbeheer in een deel van de Oostkustpolder in functie van het duurzaam behoud en de uitbreiding van het Zwin als intergetijdengebied". Daarnaast wil het inrichtingsplan ook de waterkwaliteit in de Paulusvaart verbeteren.

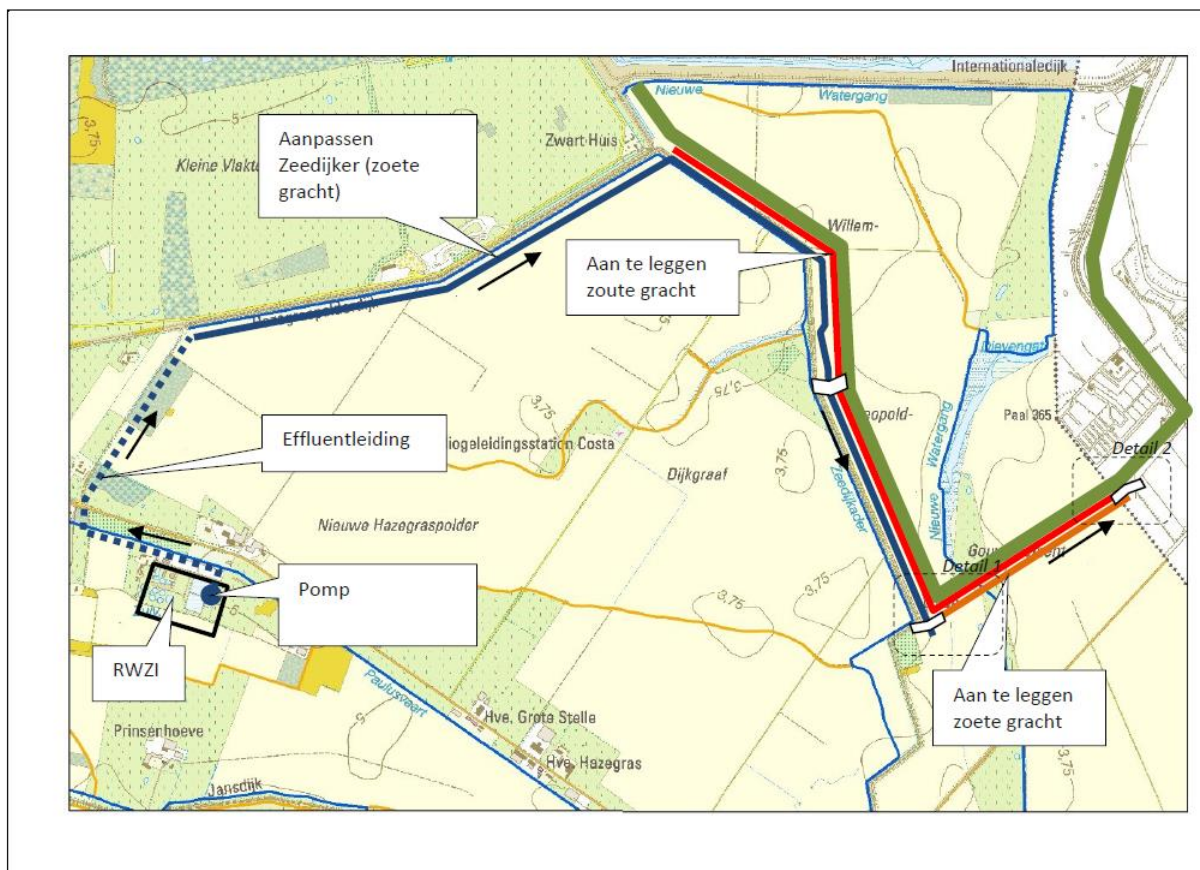
Conform artikel 17 van het Raamakkoord gaat dit over volgende werken:

- a) De aanpassingswerken aan de waterlopen 1ste categorie inclusief de inrichting van de omgeving in functie van de randvoorwaarden gesteld door natuur- en erfgoedwetgeving.
- b) De aanpassingswerken aan de waterlopen 2de categorie, inclusief de eventuele inrichting van de omgeving in functie van de randvoorwaarden gesteld door natuur- en erfgoedwetgeving.
- c) De aanpassingswerken aan niet-gecategoriseerde waterlopen inclusief de eventuele inrichting van de omgeving in functie van randvoorwaarden gesteld door natuur- en erfgoedwetgeving.

Voor wat de werken aan de waterlopen van 2de categorie en de werken aan de niet-gecategoriseerde waterlopen betreft dit :

- Het realiseren van een watercaptatiepunt op de uitstroom van het waterzuiveringsstation van Knokke-Heist
- Het realiseren van een verbinding tussen dit watercaptatiepunt en de zoetwatergracht omheen het Zwin
- Het aanpassen van de Zeedijkader, zodanig dat hij kan functioneren als zoetwatergracht
- Het aansluiten van de Zeedijkader aan het pompemaal Zwin.

Figuur 1: Werken aan de Zeedijkader

Het openbaar onderzoek voor het landinrichtingsplan "Nieuwe Watergang" liep van 1 maart 2017 tot 30 maart 2017. Op basis van de ontvangen opmerkingen en bezwaren en de ontvangen adviezen is het landinrichtingsplan Nieuwe Watergang aangepast en ter advisering voorgelegd aan de planbegeleidingsgroep van het landinrichtingsproject Zwinpolders. Op 13 juni 2017 heeft de planbegeleidingsgroep dit eindvoorstel van landinrichtingsplan gunstig geadviseerd. De minister heeft op 12 december het landinrichtingsplan Nieuwe Watergang finaal goedgekeurd. De VMM startte de plaatsingsprocedure voor de uitvoering van de werken aan Nieuwe Watergang op eind 2017. De omgevingsvergunning voor de werken is eveneens eind 2017 aangevraagd.

Door de Zwinuitbreiding verdwijnen een aantal waardevolle vegetaties. Als milderende maatregel zijn deze vegetaties "verplaatst" naar andere locaties (in beheer bij ANB) waar deze vegetaties "kansrijk" zouden zijn. De resultaten van deze translocatie worden gemonitord. Zo wordt door het project "Nieuwe Watergang" 1,3 ha rietmoeras gerealiseerd. Deze 1,3 ha kan beschouwd worden als een milderende maatregel voor de Zwinuitbreiding en verlaagt de nog te realiseren milderende maatregelen van de Zwinuitbreiding voor rietland tot 2,7 ha.

Door het uitvoeren van de verschillende maatregelen zal het hoogwaterbeheer in de Zwinpolder verbeteren, in de omgeving van het

Zwin en ook nog aanzienlijk elders in de Zwinpolder. Voor de polder op zijn geheel zorgt dit voor een sterke afname van de overstroombare oppervlakte, waarbij vooral het landbouwgebied profiteert van een verminderd overstromingsrisico.

Het beschermde monument 'Site van het Oude Fort Isabella en Hazegrasfort' kent een geschiedenis die terug gaat tot de 17e eeuw en loopt tot en met de Tweede Wereldoorlog. Op verschillende momenten in 4 eeuwen tijd is deze locatie in gebruik geweest als militair bolwerk. Het Hazegrasfort zelf werd aangelegd omstreeks 1785 en omvatte de eerste Hazegrassluis, die de "Geule" (of de huidige Isabellavaart) afsloot van zee. De oudste constructieplannen dateren van 1782 en tonen 2 sluispanen van elk 4 m breedte. De oorspronkelijke dubbele sluis werd na 1820 vervangen door een enkele sluisgang, de zogenaamde Nieuwe Hazegrassluis, en tevens werd de Geule binnen het fort aangepast naar haar huidige dimensies. Door de aanleg van de Internationale Dijk in 1872 verloor de sluis grotendeels haar functie in de afwatering.

Voor de geplande herprofilering van de waterloop moet er aandacht zijn voor het rechtlijnige karakter van de Isabellavaart en de beschermde kunstwerken. Daarnaast moeten de Nieuwe Watergang, de pompboezem en de omgeving ervan als landschappelijk geïntegreerd worden ervaren. Door de opeenvolging van de verschillende historische tijdslagen en de strategische ligging moeten ook archeologische voorzorgsmaatregelen worden genomen.

Internationale Zwincommissie

Op 24 november kwam de Internationale Zwincommissie samen in het Belfort van Sluis. Er werd een stand van zaken gegeven van de lopende werken Zwinuitbreiding, landinrichtingsproject Zwinpolders, uitvoering Raamakkoord anti-verziltingsmaatregelen en het communicatieplan 'Zwin in uitvoering'.

Inleidend gaf professor Wim Declercq van UGent een presentatie over de resultaten van het uitvoerig archeologisch, historisch en landschappelijk onderzoek naar de verdwenen middeleeuwse voorhavens van Brugge, gelegen in het Zwingebied. De resultaten van het onderzoek zijn niet alleen wetenschappelijk belangwekkend, ze hebben zeker ook een groot potentieel om in toeristisch of educatieve context aan een ruim publiek getoond te worden, daarbij geholpen door digitale middelen die de belevingswaarde aanzienlijk vergroten. Er is de vaststelling dat er een groot onontgonnen potentieel is voor ontsluiting van archeologisch erfgoed aan beide zijden van de grens, een ontsluiting die bekeken dient te worden in nauw verband met de andere troeven van het gebied (natuur, 5 eeuwen oorlogserfgoed, ...). De voorzitters en leden van de IZC erkenden het belang om hier mee aan de slag te gaan naar maatschappelijke valorisatie toe zodat het middeleeuwse havennetwerk dat ooit Brugge met Sluis en de zee verbond, nu ook voor een breed geïnteresseerd publiek herbeleefbaar kan worden.

T.OP Kustzone

De kustzone is een dynamisch gebied met grote uitdagingen op het vlak van klimaat, wonen, werken, mobiliteit, energie, water, recreatie, biodiversiteit en landbouw. Er zijn tal van projecten, visies, ideeën en er zijn veel overheden en partners actief. Heel wat initiatieven overlappen of beïnvloeden elkaar. Afstemming is nodig.

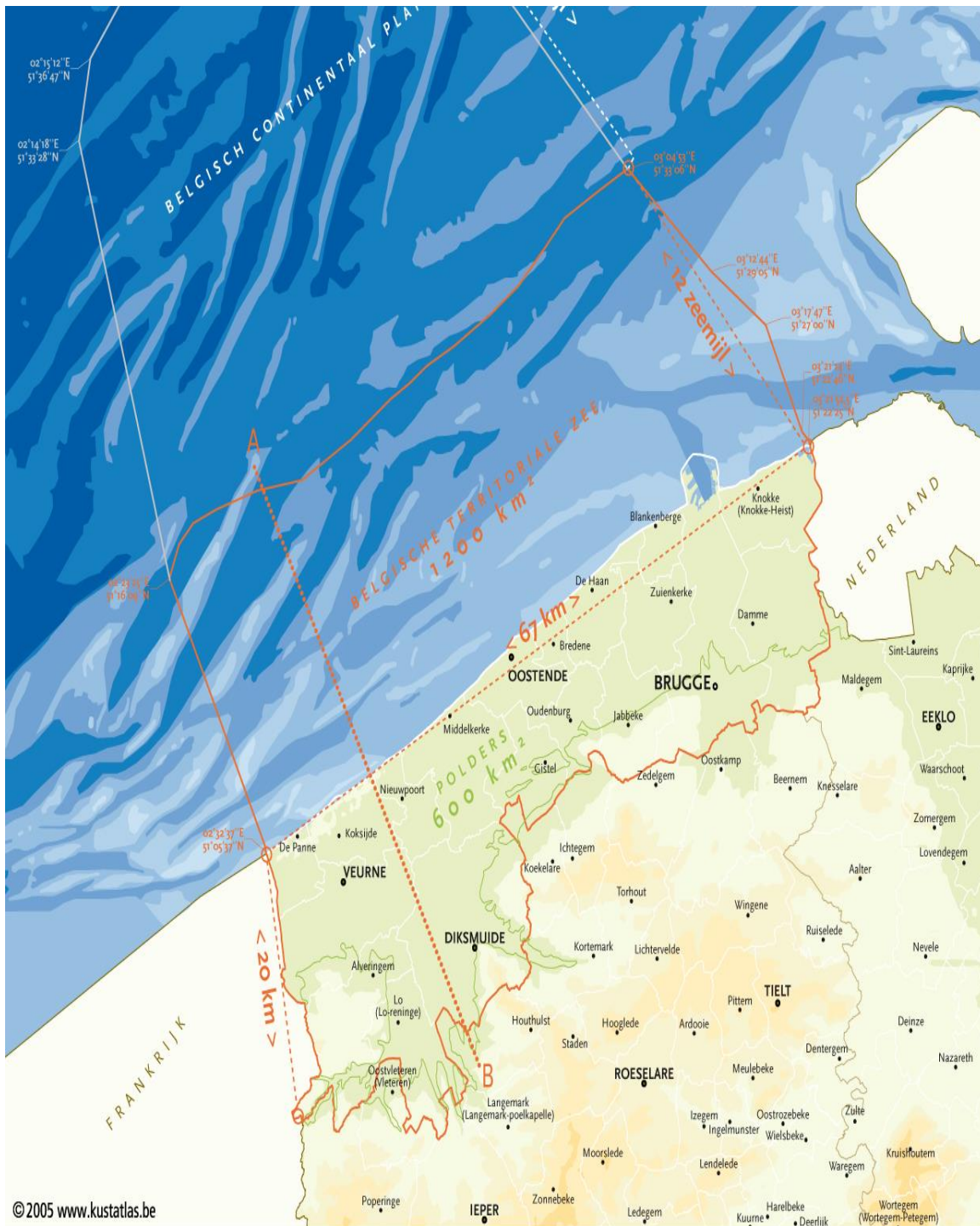
Daarom heeft het departement Ruimte Vlaanderen een territoriaal ontwikkelingsprogramma (T.OP) opgestart voor het gebied en een samenwerkingsovereenkomst getekend met West-Vlaanderen. Beide overheden maken samen werk van een actiegericht programma voor de ruimtelijke ontwikkeling van de kustzone op korte en middellange termijn. Samen met alle belanghebbenden en met de lokale overheden wordt op een constructieve manier samengewerkt rond thema's zoals stedelijke reconversie, verzilting en ruimtelijke kwaliteit.

Een territoriaal ontwikkelingsprogramma is een nieuw instrument in het ruimtelijk ontwikkelingsbeleid. Het is erop gericht relevante belanghebbenden in een bepaald gebied samen te brengen om vanuit gemeenschappelijke doelstellingen en gedeeld eigenaarschap tot een programma van realisaties op korte en middellange termijn te komen.

Het projectgebied omvat naast de tien kustgemeenten (De Panne, Koksijde, Nieuwpoort, Middelkerke, Oostende, Bredene, De Haan, Blankenberge, Brugge en Knokke-Heist) negen steden en gemeenten uit het hinterland, die overwegend ingenomen worden door de polders (Veurne, Alveringem, Lo-Reninge, Diksmuide, Gistel, Oudenburg, Jabbeke, Zuienkerke en Damme). De voorzee, het strand, de duinen en de polders vormen immers een geomorfologisch geheel. Heel wat van de knelpunten en potenties manifesteren zich in deze ruimere omgeving.

T.OP Kustzone kan voortbouwen op de opgedane kennis uit het gebiedsgerichte traject van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen voor de Oostkust. Ruimte Vlaanderen heeft daar verschillende kustgemeenten, West-Vlaanderen, het gewest en vele partners uit het middenveld rond de tafel gebracht om na te denken over de toekomst van de kustregio.

Ook de resultaten van de studie Metropolitain Kustlandschap 2100 bieden een nuttige basis voor het programma. Via ontwerpend onderzoek werden hier langetermijnbouwstenen ontwikkeld voor een duurzame kustregio.

Organisatiestructuur

De verschillende acties binnen T.OP Kustzone (zoals de studie rond verdichting en reconversie of rond de polders) krijgen een eigen project-aansturing met daarin de relevante partners voor het specifieke project.

Kernteam: dagelijkse werking T.OP Kustzone.

Stuurgroep, voorzitter Peter Cabus: met vertegenwoordigers van Ruimte Vlaanderen, de provincie en de gemeentebesturen en kabinetschef gouverneur (waarnemer) .

Onder voorzitterschap gouverneur:

- Beleidsgroep:

In de beleidsgroep zetelen de vertegenwoordigers van de gemeenten (zowel bestuurlijk als ambtelijk), van de provincie (betrokken gedeputeerden en provinciale diensten) en de Vlaamse administraties.

- Klankbordgroep:

In de klankbordgroep zetelen de vertegenwoordigers van het georganiseerd middenveld uit de regio. De belanghebbenden voor alle ruimtegebruikers in de 19 gemeenten.

In 2017 was er geen overleg met de beleids- en klankbordgroep.

Stuurgroep

29 maart 2017

Labo Ruimte

Rond het stedelijk systeem van de Kust werd een Labo Ruimte traject opgestart. Tijdens het overleg van 29 maart werd een stand van zaken gegeven over het studietraject over de problemen en uitdagingen in de kustzone, dit om een gedragen probleemstelling te formuleren voor de verschillende partners. Er werd gekozen om op 4 concrete cases te werken. Hiervoor werden 4 gebieden afgebakend: Zeedijk Blankenberge, Zeehaven Oostende, polderdorp Gistel - Zevekote en duinverkaveling De Panne. Voor elke case wordt vertrokken vanuit een

thematisch-inhoudelijke insteek die wordt uitgespleet naar de verschillende uitdagingen en andere dimensies. Belangrijk hierbij is dat het niet gaat over de case "as such", maar eerder de rol van de case in het stedelijk systeem van de Kust. De vastgoedsector werd betrokken in het Labo Kust traject. Er is weliswaar meer potentieel in de kustzone dan louter het vastgoedverhaal. Het terugverdieneffect voor de lokale besturen is momenteel beperkt.

De conclusies van het rapport werden op 4 oktober aan de stuurgroep gepresenteerd en weergegeven in 13 lessen voor de kust met 3 inhoudelijke lijnen: het natuurlijk systeem, het economisch systeem en de energietransitie.

Het natuurlijk systeem bestaat uit de zee, het strand, de kustlijn, de duinen en de polders. Deze vormen één onlosmakelijk geheel. Het natuurlijk systeem moet een meer prominente en dominante rol opnemen, heeft een enorm potentieel op verschillende schalen en is gelinkt aan andere uitdagingen, onder meer rond gezond leven. Dit wordt geduid aan de hand van een aantal ontwerp oefeningen uit de cases.

Het economisch systeem focust zich vooral op het toeristisch-recreatieve aspect. Dit gaat mogelijk niet breed genoeg als economische basis en mist robuustheid. Het gaat gepaard met een aantal gevolgen op ruimtelijk niveau. Bijvoorbeeld het ontstaan van vreemde vormen van werkloosheid omwille van tijdelijke arbeid. Dit heeft ook een impact op het aantrekken van bewoners waarbij het economisch systeem een aantrekkingskracht kan hebben op nieuwe bewoners. Een belangrijk principe is verwevenheid. Momenteel is er een sterke scheiding tussen economie en wonen. Verwevenheid kan een middel zijn om dit actiever te gaan stimuleren en meer verbondenheid te krijgen. Dit wordt geduid aan de hand van een aantal ontwerp oefeningen uit de cases.

De energietransitie heeft aan de kust een enorm potentieel waarbij veel arbeidsplaatsen kunnen gecreëerd worden. Dit luik heeft zowel een infrastructurele dimensie, als een opleidingsdimensie, kennisopbouw, aantrekken en houden van werknemers, Belangrijk hierbij is dat het een fundamentele keuze moet zijn om dit op te nemen, want dit zal een impact hebben op de gehele kustzone. Het moet een gedragen traject zijn door alle gebiedsactoren, want de potentiële stedelijke meerwaarde is heel groot. Dit wordt geduid aan de hand van een aantal ontwerp oefeningen uit de cases.

De algemene lessen van het Labo Kust traject zijn enerzijds het feit dat een samenhangend beleid over de gemeentegrenzen heen cruciaal is. De provincie en Vlaanderen kunnen hierin een belangrijke rol spelen om samen te werken aan bovenlokale uitdagingen. Anderzijds is gebleken dat de Kust niet klaar is voor klimaatverandering en dat de urgentie er momenteel nog niet is. Kustverdediging heeft een *sense of urgency*. Er is een verwevenheid tussen het ruimtelijke en

kustverdediging. Er zijn ook andere projecten lopende zoals Vlaamse Baaien en deze komen allemaal samen.

Inventarisatie bij gemeenten naar noden en vragen over het bebouwd weefsel

Aan de 19 lokale besturen binnen T.OP Kustzone werd de vraag gesteld naar concrete dossiers waar er een verdichtingsvraagstuk speelt. 15 gemeenten hebben hierop gereageerd en hebben een voorstel ingediend. Intussen maakte het kernteam een eerste selectie van de ingediende voorstellen. Hierbij werd uitgegaan van twee criteria:

- gaat het effectief om verdichting?
- Is het kustspecifiek genoeg opdat andere gemeenten hier ook uit kunnen leren?

Op korte termijn werd er ingezet op de cases van De Panne, Koksijde, Veurne, Nieuwpoort, Middelkerke (Westende), Oostende, Blankenberge en Knokke-Heist.

Het kernteam kreeg op 4 oktober de goedkeuring van de stuurgroep voor het plan van aanpak, het voorgestelde financieel engagement van de partners en de samenwerkingsovereenkomst.

Studiedag Watermanagement 9 oktober

De studiedag kon rekenen op een grote opkomst met 110 deelnemers. De dag stond in het teken van huidige en toekomstgerichte voorbeelden van watermanagement in de Polders. Binnen- en buitenlandse sprekers kwamen aan het woord. De grote opkomst duidt het belang van deze problematiek en de nood aan samenwerking tussen de verschillende diensten.

Kustcampings

Westtoer gaf tijdens het overleg stuurgroep van 4 oktober duiding over de problematiek van de kustcampings. Westtoer is al een aantal jaren bezig met het kamperen aan de kust in kaart te brengen en om een gemeenteoverschrijdende aanpak te formuleren. Het is gebleken dat het aantal kampeerbedrijven de laatste jaren sterk is gedaald. De redenen voor deze capaciteitsdaling is tweeledig. Enerzijds door het omvormen van campings naar vakantieverblijfparken en anderzijds door de sanering van een aantal campings. Bij de kortkampeerplaatsen is eenzelfde daling vast te stellen met een stagenering van het aanbod als gevolg.

Het KAP III project "Kampeerbedrijven aan de kust" had als doel de omschakeling van campings naar tweedeverblijfsparken te stoppen. De problematiek van de bestaande campings wordt geschetst. Het project wou de gemeenten ondersteunen bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP) om de kampeerfuncties te behouden, de omschakeling naar tweedeverblijfsfuncties tegen te gaan en kansen te

bieden aan de ondernemers. Hiervoor werd een ruimtelijk instrumentarium opgesteld waarin een aantal basisinrichtingsprincipes werden opgenomen. Westtoer bood de gemeenten financiële ondersteuning bij de opmaak van dergelijk RUP, zorgde voor ondersteuning door experts en een commissie die het project begeleidde. Uiteindelijk werden 9 RUP's opgemaakt voor 5 kustgemeenten.

Er werden ook een aantal elementen naar voor geschoven om de ondernemers te betrekken in het project. Zo vond er een studietrip plaats, werden inrichtingsplannen opgemaakt, werd een website opgestart, een financiële simulatietool werd gelanceerd, ... Uiteindelijk hebben 6 ondernemers hieraan meegewerkt en 1 ondernemer is er effectief mee aan de slag gegaan.

Intussen werd een vitaliteitsonderzoek gevoerd waarbij alle campings in Vlaanderen werden bevraagd en werd een poll gedaan bij de ondernemers inzake hun dagdagelijkse bezigheden. Uit deze bevindingen is gebleken dat er nood is aan een transitie van jaarplaatsenbeheerder naar een toeristische ondernemer.

De problematiek gaat niet louter over rendabiliteit, maar heeft ook een ruimtelijke dimensie. Zo is bijvoorbeeld gebleken dat weinig kampeerbeheerders aan de slag gaan met de voorschriften van het RUP en de mogelijkheden die hiermee geboden worden.

Visievormingsproces Oudlandpolder

Opdracht gouverneur

Minister Joke Schauvliege, bevoegd voor Omgeving, Natuur en Landbouw, besliste op 29 mei 2017 tot de opstart van een visievormingsproces voor het gebied Noordede - Blankenbergse Vaart en duidde de gouverneur aan als procesbegeleider.

De aanleiding tot deze beslissing is tweeledig:

1. Vraag tot aanleg bufferbekken in Bredene

Er is de nood aan een bufferbekken nabij de dorpskern van Bredene, als voortvloeiende maatregel uit het Aquafin-afkoppelingsproject 'collectorennetwerk in Bredene en De Haan'. Het bufferbekken buffert tijdelijk de lozing van extra-volumes stroomopwaarts het watersysteem - die het afkoppelingsproject met zich mee zal brengen. Deze infrastructurele maatregel vermijdt een toename van de (bestaande) overstromingsproblematiek ter hoogte van Bredene Dorp en in het landbouwgebied. De dimensionering van het geplande bufferbekken gaat uit van de principes van de meerlaagse waterveiligheid, die verder reikt dan de overstromingen en ook de schaderisico's zoveel mogelijk beperkt.

Bij dimensionering van het bufferbekken werd gebruik gemaakt van hydrodynamische modellen, met simulaties van extreme regenevents. In functie van diverse alternatieve ontwerpen wordt met deze modellen effecten voorspeld en gekwantificeerd: de toe- of afname in geloosde volumes per dag, de tijdelijke kortstondige piekdebieten en de maximale waterpeilen, het verloop van het verhang in de waterlopen gedurende de dagen na het optreden van extreme buien,....

De voorbije jaren was er reeds meermaals overleg vanuit het Bekkenbestuur Brugse Polders en het Gebieds- en thematisch overleg (GTO) Noordede-Blankenbergse Vaart over dit project. Uit de bespreking van het technisch plan op het Bekkenbestuur van 14 december 2016 blijkt dat er verschillende visies van de betrokken waterbeheerders zijn.

De werking van het bufferbekken zal inzicht geven in de eventuele nood aan bijkomende maatregelen.

2. Vraag tot verbetering van waterveiligheid (inclusief waterregime) in gehele Oudlandpolder

Er is nood aan een globale visie op waterbeheer als antwoord op uitdagingen als klimaatverandering. Het afstromingsgebied Noordede-Blankenbergse Vaart strekt zich naast de gemeente Bredene uit over de gemeenten De Haan, Blankenberge en Zuienkerke, ook wel aangeduid als het gebied van de Oudlandpolder.

Een tweede belangrijke aanleiding tot de opstart van een visievormingsproces vormt dus de impact van de klimaatwijziging op de (zee)peilen en dus op de afwatering van de achterliggende poldergebieden. Het Masterplan Kustveiligheid van het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) implementeert en finaliseert ondertussen diverse kustbeschermingsmaatregelen, met onder meer de aanleg van verhoogde dijklichamen. MDK maakte hierover afspraken met de betrokken kustgemeentes (Bredene, Blankenberge en De Haan) en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).

De impact van de klimaatsverandering reikt weliswaar verder dan de kustlijn. Er is tevens invloed op de waterpeilen in het ganse achterliggende openruimte gebied van de kustpolders door de zeespiegelrijzing en ook door grote, grillige regengebieten.

Door de rijzing van de zeespiegel ontstaat een kleiner tijdsvenster waarbinnen het oppervlaktewater in zee wordt geloosd. De invloed van een aangepast peilbeheer - al dan niet ondersteund door bijkomende buffer- en/of pompcapaciteit- kan zowel het landbouw- als natuurgebied tot diep in de polder treffen. De kustveiligheidsmaatregelen staan duidelijk in relatie tot de waterbufferfuncties van het achterliggend landbouw- en natuurgebied.

Een afbakeningsproces voor het gebied van de Oudlandpolder is in 2000 opgestart en mondde uit in een ontwerpovereenkomst in 2014. De beslissing van de minister wil een doorstart maken om vanuit deze ontwerpovereenkomst, de gewijzigde inzichten en huidige ontwikkelingen tot een integrale, gedragen visie voor het gebied te komen, met een optimale afstemming van het waterbeheer op de natuur en landbouw.

Situering werkingsgebied

De Oudlandpolder verwijst naar het gebied ten noordwesten van Brugge, tussen het Boudewijnkanaal, het kanaal Brugge-Oostende en de Noordzee. Het strekt zich uit over de gemeenten Blankenberge (Uitkerke), De Haan (Klemskerke, Vlissegem en Wenduine) en Zuienkerke (Nieuwmunster, Houtave en Meetkerke). Het is een openruimte gebied met belangrijke functies voor natuurbescherming, landbouw en voor landschap.

De oppervlakte van de Oudlandpolder is in 2014 afgebakend op 1536ha. Het visiegebied is hoofdzakelijk gebruikt voor landbouwdoeleinden. Zo'n 1320ha (86%) is benut als landbouwareaal. Vanuit natuurbescherming gelden evenzeer belangrijke doelstellingen. Er is het zilte natuurgebied van de Uitkerkse Polder, een groot deel van het gebied valt onder de habitatrichtlijn (545ha) en geldt als vogelrichtlijngebied. Via het LIFE-programma is er Europese steun voor herstel en bescherming van de graslanden.

De waterhuishouding in de Oudlandpolder kenmerkt zich door een kunstmatig peilbeheer en waterafvoer op twee belangrijke aders, de Blankenbergse Vaart en de Noordede en een stelsel van zijwaterlopen. Het volledig gebied, inclusief de waterlopen, vormt van oudsher de boezem voor de lozing op zee. De Noordede mondt uit in Bredene, de Blankenbergse Vaart doet dit in Blankenberge. De afvoer naar de zee gebeurt via gravitaire lozing (dit is het natuurlijk proces zonder de inzet van pompen of vijzels), dus is getijdeafhankelijk. De verwachte zeespiegelstijging door klimaatopwarming en de (geplande) zeewering als maatregel van het kustveiligheidsplan hebben een invloed op de capaciteit om op natuurlijke wijze in zee te lozen.

Vlaamse Baaien – Complex Project Kustvisie

Zeewering is op basis van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen een bevoegdheid van het Vlaams Gewest. Daarom zal de Vlaamse overheid optreden als bevoegde overheid in het kader van het Complex Project Kustvisie.

Tijdens de vorige legislatuur kreeg Vlaamse Baaien concrete vorm met de voorstelling van het Masterplan Vlaamse Baaien in mei 2014 aan het Vlaams Parlement. De finaliteit was toen en is nog steeds de zorg dat de Vlaamse kust op een veerkrachtige en natuurlijke wijze aangepast is aan en bestand is tegen de veranderende klimaatomstandigheden en de zeespiegelrijzing. Er werd toen beslist om in eerste instantie de processen van de zee nog beter te doorgronden via multidisciplinair en geïntegreerd onderzoek.

In het huidig regeerakkoord is Vlaamse Baaien als doelstelling versterkt en bevestigd. In het najaar van 2017 wijzigde Vlaamse Baaien van naam naar Complex Project Kustvisie.

Situering

Het Complex Project Kustvisie heeft als doel een duurzame aanpak uit te werken voor de kustverdediging op lange termijn, rekening houdend met de problematiek van zeespiegelstijgingen die groter zijn dan 80 centimeter over 100 jaar.

De voornaamste klimaatschok is zonder twijfel de zeespiegelstijging. In mindere mate zullen ook de verhoogde overstromingsrisico's door neerslag en de toegenomen kans op droogte uitdagingen vormen. In het kader van talrijke evaluatierapporten inzake klimaatwijziging, afkomstig van erkende internationale expertorganisaties, zoals het door de Verenigde Naties opgerichte *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC), is het laatste decennium meerdere malen voorgesteld om de voorspellingen inzake zeespiegelrijzing naar boven toe bij te stellen. Het MIRA Klimaatrapport 2015 stelt dat de kans dat de door haar naar voor geschoven klimaatscenario's -waaronder zeespiegelstijgingen van 60 tot 200 centimeter tegen 2100- daadwerkelijk zullen voorkomen, lastig te berekenen is. De kans dat extreme scenario's, zoals een zeespiegelstijging van 1 meter en hoger, zich voordoen is weliswaar klein, maar als het zover zou komen zal de impact op onze kustzone zeer groot zijn.

In de lopende beleidsplannen is al rekening gehouden met de voorspellingen die tot hiertoe voor onze regio als algemeen aanvaarde standaarden gelden. Het Masterplan Kustveiligheid uit 2011 en het geactualiseerd Sigmplan van 2005 verzekeren onze veiligheid tegen overstromingen in de kust- en Schelderegio tot 2050. Bij het ontwerp van overstromingsmaatregelen in het kader van deze plannen

wordt een bepaalde zeespiegelstijging in rekening gebracht. Tegen 2100 betreft dit een zeespiegelstijging van 60 à 80 centimeter.

Centrale doelstelling

De centrale doelstelling van het complex project Kustvisie is het verder opdrijven van de beveiliging tegen overstromingen na 2050. De Vlaamse overheid zal onderzoeken welke bijkomende maatregelen genomen moeten worden, bovenop de maatregelen die reeds van kracht zijn en uitgevoerd worden in het kader van het Masterplan Kustveiligheid, om de Vlaamse kustzone voor te bereiden op de gevolgen van een hogere zeespiegel. Zij zal voor nieuwe klimaatscenario's nagaan welke ingrepen noodzakelijk en nuttig, technisch haalbaar en maatschappelijk relevant zijn, op lange termijn. De overheid zal onderzoeken welke aanpak in die scenario's de beste is, en hoe die moet worden gerealiseerd.

Omdat de concessie- en vergunningverlening voor activiteiten op het Belgisch Continentaal Plat, met inbegrip van de procedure tot beoordeling van de milieueffecten, in handen is van de federale overheid, met name de staatssecretaris voor de Noordzee als vergunningverlenende overheid, zal het Complex Project Kustvisie samenlopen met het afzonderlijke federale besluitvormingsproces over deze aangelegenheid.

Ter vrijwaring van de zones op zee die in aanmerking komen voor het uitvoeren van deelprojecten en lange termijnoplossingen werd vanuit Vlaanderen reeds een aanvraag ingediend in het kader van het herzieningsproces van het Marien Ruimtelijk Plan. Zo wordt ernaar gestreefd dat het zesjaarlijks te herevalueren federaal Marien Ruimtelijk Plan en de Vlaamse beleidsvisie voor de kustzone zo veel mogelijk op elkaar worden afgestemd.

Stakeholdersplatform

Voor een efficiënte organisatiestructuur met interactieve beleidsvoering werd op 31 maart 2017 een Stakeholdersplatform opgericht, onder voorzitterschap van de gouverneur. Het stakeholdersplatform Vlaamse Baaien verenigt alle all betrokken actoren: de belanghebbende marktpartijen, West- Vlaanderen, alle kust-gemeenten en middenveldorganisaties. Dit platform heeft de opdracht adviezen te formuleren aan de bevoegde minister inzake de besluitvorming over maatregelen en projecten van het Complex Project Kustvisie. Daarnaast is er nog een Technische Commissie en Projectteam.

De stakeholders meenemen in deze verkennende fase is van grote meerwaarde. Vertegenwoordigers van een groot aantal organisaties, zoals de kustgemeenten, de havens, natuurorganisaties, de scheepvaart en ook de Provincie Zeeland werken samen in het

stakeholdersplatform. De belangen van alle partijen zijn heel divers. Het is goed dat zij allemaal hun inbreng hebben. Alleen op die manier komen we tot gedragen oplossingen en een robuuste visie. Dat er iets moet gebeuren, staat niet ter discussie. Maar hoe, daar kun je heel verschillend over denken.

Installatievergadering stakeholdersforum

Tijdens de installatievergadering van 31 maart 2017 werden de uitdagingen voor de toekomstige zeewering gesitueerd. De aanwezigen kregen een omstandige uitleg over de procesaanpak. Het huishoudelijk reglement werd goedgekeurd en er was ruimte voor vragen. Hiervoor waren alle betrokken administraties aanwezig. In de verkennende fase is de participatie vooral bedoeld om de probleemstelling en de doelstellingen voldoende scherp te krijgen. Onderzoeken leveren veel informatie op die voor de belanghebbende partijen interessant kan zijn. Sommigen zien de Noordzee vooral als bouwgrond. Terwijl steeds duidelijker wordt dat we rekening moeten houden met de dynamiek van de zee. Zulke inzichten kunnen heel confronterend zijn. Het is daarom goed om voldoende tijd en aandacht te besteden aan kennisuitwisseling en overleg. Zo is er de blijvende vraag over een proefeiland. De aanwezigen kregen duiding: *"De uitvoering van het Masterplan Kustveiligheid ging van start na het principieel akkoord van alle kustburgemeesters. Het plan omvat diverse infrastructurele ingrepen aan de stranden, duinen en zeedijk en ook de bouw van stormvloedkeringen. Er is de vaststelling dat er geen ervaring is met een kustverdedigingslinie in zee. Daarom acht minister Weyts het opportuun om met een proefeiland ervaring op te doen. Er wordt zeker niet vooropgelopen op de alternatievenonderzoeksnota, waarin verschillende scenario's worden opgenomen. Er wordt van het lopend herzieningsproces Marien Ruimtelijk Plan (MRP) gebruik gemaakt om pilootprojecten in de zoekzone te laten meenemen. De zoekzone in het MRP is een vrijwaring van een zone, die weliswaar doorheen de procedure de toets moet doorstaan naar concrete bestemming"*. Binnen de herzieningsprocedure van het MRP treft de Vlaamse administratie voorbereidingen voor pilootprojecten binnen de zoekzone. De alternatievenonderzoeksnota zelf reikt weliswaar verder. Er is de gezamenlijke zoektocht naar een oplossing op de lange termijn voor een robuuste zeewering, wat niet in het MRP kan worden opgenomen. De link met de lopende procedure MRP zijn de korte-termijn-pilootprojecten. De wetenschappelijke inzichten van deze pilootprojecten voeden de lange-termijn-oplossing. Er is tijd nodig voor interactie en informatie-uitwisseling.

Na het Stakeholdersforum dienden tien actoren een meldingsfiche in met vragen en opmerkingen. De meldingsfiche had als doel de nodige informatie te verzamelen ter ondersteuning van het participatietraject. De ingediende fiches kwamen uit diverse sectoren: toerisme en recreatie, lokale besturen, natuur en economie. De nood aan periodieke informatie- en netwerksessies en het belang van een goede projectwebsite werden benadrukt. De website

was toen in opmaak. Op basis van de reacties kon worden geconcludeerd dat de problematiek van de zeespiegelstijging en toenemende intensiteit van stormen breed wordt gedragen. Vanuit verschillende sectoren wordt de wens aangegeven om naast zeekering ook andere doelstellingen mee te nemen voor het programma.

Stakeholdersforum van 4 september

Op 4 september volgde een tweede overleg met het Stakeholdersforum. Er werd gestart met een informatiesessie over de aspecten van de probleemstelling; het nut en de noodzaak van het opstarten van een Complex Project Kustvisie.

PRESENTATIE 'NUT EN NOODZAAK'

Mondiaal probleem:

- Toename overstromingsrisico
- Verandering stromingspatronen
- Verzilting

Bijkomende uitdagingen voor Vlaanderen:

- Zoetwatervoorziening
- Strategische zandvoorraad
- Binnenvaart langs de kust
- Versterking Vlaamse kust economie.

Relatie tussen Masterplan Kustveiligheid en Complex Project Kustvisie

	Masterplan Kustveiligheid	Complex Project Kustvisie
Uitgangspunt	Gematigd klimaatscenario	Nieuwste scenario's met ernstiger impacts
Focus	Kustveiligheid, voorkomen van slachtoffers	Naast kustveiligheid ook waarde creatie (bv. economie, natuur)
Oplossingen	Versterken bestaande kust o.b.v. zwakke schakels	Breed scala oplossingsrichtingen

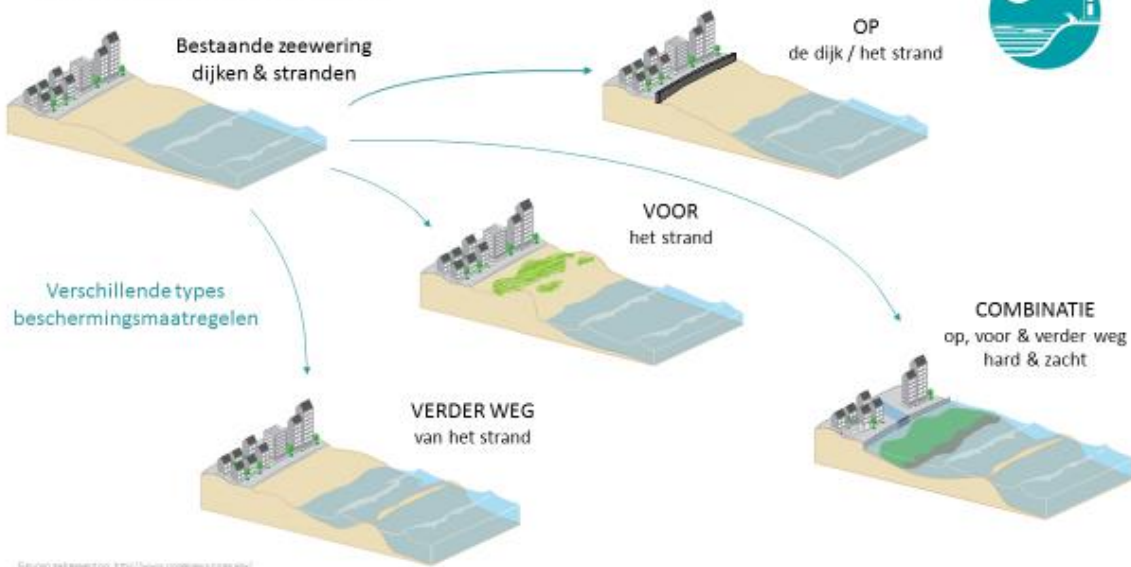
PRESENTATIE 'DE NOOD AAN EEN COMPLEX PROJECT KUSTVISIE'

- De nieuwste inzichten in klimaatveranderingen leiden tot meer onzekerheid. De kans dat zich grotere zeespiegelstijgingen dan men tot voor kort aannemelijk achtte (80cm -2m in de periode tot 2100) wordt alsmaar groter.
- Daarmee gepaard gaand is er een grotere kans op overstromingen
- Het is onzeker of Masterplan Kustveiligheid de Vlaamse kustzone voldoende kan beschermen als zwaardere klimaatscenario's zich doorzetten
- Een lange termijn visie op kust focust niet alleen op bescherming van bevolking, ook borging van de waardecreatie in het gebied is van belang.

PRESENTATIE 'DE 3 GROTE TYPES ZEEWERING'

- Uit voorzorg is het noodzakelijk nu reeds te starten met de voorbereiding op zwaardere klimaatscenario's en het bestuderen van de beste aanpak en noodzakelijke maatregelen inzake kustveiligheid zijn als we met dergelijke evolutie geconfronteerd worden.
- Er zijn 3 grote types adaptatiestrategieën:
 - 1/ retreat – terugtrekken: het land wordt niet beschermd tegen de zee, personen en infrastructuur worden weggehaald uit het getroffen gebied
 - 2/ accomodate – aanpassen: het land blijft in gebruik en de overstroming treedt nog steeds op, maar de schade is veel kleiner door het nemen van structurele maatregelen (vb. overstromingsbestendig maken van gebouwen) en niet- structurele maatregelen (evacuatie, flood shelters, etc.)
 - 3/ protect – beschermen: het vermijden van overstroming, en dus ook schade en slachtoffers, door het voorzien van gepaste beschermingsmaatregelen, zowel hard als zacht.

Beschermingsstrategieën

Er werd ingezoomd op het Masterplan Kustveiligheid en de toekomstige uitdagingen ervan:

Masterplan Kustveiligheid - stand van zaken

- Wat ná 2050, opties op lange termijn (met de huidige aannames)?
- Wat bij extremere of versnelde zeespiegelstijging?

Evenwicht tussen zachte en harde maatregelen herevalueren

De kerngedachte van de presentatie 'Natuurlijke duinvorming aan onze kust' is dat duinen een natuurlijke en solide bescherming tegen stormvloed en mariene overstromingen vormen.

Enkele buitenlandse voorbeeldprojecten werden gepresenteerd.

PRESENTATIE 'STRATEGISCHE ZANDVOORRADEN':

Zandbehoefte van elke typeoplossing

Type 1		70 à 140 miljoen m ³
Type 2		350 à 500 miljoen m ³
Type 3		1000 à meer miljoen m ³

CONCLUSIE/STELLING

Elke type oplossing uitvoeren is een werk van vele jaren (10 à 20 ?)

Kans is groot dat men beslist tot start van de voorbereiding als de nood echt heel hoog is

Men begint zonder ervaring aan de uitvoering

Het tweede element in het voorzorgsprincipe Kustvisie:

De zandbehoefte veilig stellen is een deel van het probleem

De enig evidente oplossingsrichting is een geleidelijke bedachtzame opbouw ervan ver voor 2050

Hoe dit beste kan is onderdeel van het onderzoeksraject Kustvisie

Er werd geconcludeerd dat er een noodzaak is om snel te starten met aanleg van een zandvoorraad. In de zone voor Knokke wordt zandige specie gelegd voor het pilooteiland dat vorig jaar werd

gepresenteerd. Dit niet enkel om aan opbouw van zand te doen maar ook om te leren onder meer hoe deze zandvoorraad zich gedraagt.

Om te komen tot gedragen elementen voor deze probleemstelling werden er na de informatiesessie vervolgens een aantal stellingen doorlopen. Dit zijn bedoeld als aannames voor de alternatievenonderzoeksnota, die het kader vormt voor het geïntegreerd onderzoek tijdens de volgende fase. Met de stellingen werd onder meer de waardering van de stakeholders voor het programma Kustvisie en voor de verschillende functionaliteiten ingeschat. Zo was iedereen het ermee eens dat er nu moet worden gestart met de opmaak van een Kustvisie en niet pas in 2050. Een stakeholder wees op het belangrijk gegeven dat de polder onder water staan bij een rampzalig scenario. Er werd gevraagd om de nadruk te leggen op 'opmaak' en niet op realisatie. Er moet voldoende tijd genomen worden om een goede langetermijnvisie uit te werken. De stakeholders waren het unaniem eens dat de uitwerking van een plan dat toelaat om de toekomstige zandbehoefte in te vullen, reeds voor 2050, een essentieel onderdeel is van het Complex Project Kustvisie.

Beleidscommissie CP Kustvisie

In de loop van 2017 werden er een aantal vergaderingen van de Beleidscommissie CP Kustvisie belegd bij het kabinet van minister Weyts.

Omdat de concessie- en vergunningverlening voor activiteiten op het Belgisch Continentaal Plat, met inbegrip van de procedure tot beoordeling van de milieueffecten, in handen is van de federale overheid, met name de staatssecretaris voor de Noordzee als vergunningverlenende overheid, loopt het Complex Project Kustvisie over deze aangelegenheid zoveel mogelijk samen met het afzonderlijke federale besluitvormingsproces. Ter vrijwaring van de zones op zee die in aanmerking komen voor het uitvoeren van deelprojecten en lange termijnoplossingen werd vanuit Vlaanderen reeds een aanvraag ingediend in het kader van het herzieningsproces van het Marien Ruimtelijk Plan. Zo wordt ernaar gestreefd dat het zesjaarlijks te herevalueren federaal Marien Ruimtelijk Plan en de Vlaamse beleidsvisie voor de kustzone zo veel mogelijk op elkaar worden afgestemd.

30 januari: opstartvergadering met voorstelling van de deelnemers, duiding van het Marien Ruimtelijk Plan en Noordzeevisie 2050 vanuit het kabinet De Backer, van de inhoudelijke uitdagingen van het project en met een toelichting over de procesnota. Een aandachtspunt is de onderzeese munitiestortplaats 'De paardenmarkt'.

16 maart: tweede overleg met duiding over de procedurele aanpak met de keuze voor Complex Project, over de locatie van het proefeiland, verplaatsing sterneneiland en bespreking problematiek munitiestortplaats. Er worden afspraken gemaakt over de mogelijkheden voor een digitaal platform, met de nodige aandacht

voor modaliteiten inzake eigenaarschap van documenten en publieke of beperkte verspreiding.

28 april: derde overleg met bij aanvang een toelichting door de privésector over de problematiek van de ruiming van de munitiestortplaats. Daarna volgde input over het herzieningsproces MRP, het digitaal platform voor uitwisseling van studies, een overzicht van relevante studies en de haalbaarheid van zandwinning,

20 juli: vierde overleg met informatie over de inhoud en aanpak van het onderzoeksprogramma, over het proefproject ruiming munitiestortplaats, het ecosysteemvisie kust en het voorontwerp MRP.

27 november: vijfde overleg met toelichting over het stakeholdersplatform van eind september, over het proefproject ruiming munitiestortplaats en over de voorbereiding van de startbeslissing van de Vlaamse regering.

Verplaatsing Sterneneiland

De aanleiding van deze coördinatieopdracht is een brief van MBZ aan de ministers De Backer, Schauvliege en Weyts met de vraag naar een initiatief om het sterneneiland te verplaatsen uit de voorhaven, waar ruimte nodig is voor uitbreiding van Fluxys. Het sterneneiland is gelegen aan de binnenzijde van de oostelijke strekdam van de haven van Zeebrugge. Het gebied is ongeveer 22 hectare groot. De realisatie van de derde Fluxys-aanlegsteiger is dringend gezien de bijkomende volumes die vanaf 2018 verwacht worden in het kader van het Yamal LNG-contract dat enkele maanden geleden aan Fluxys is toegewezen.

Tijdens een eerste overleg op 19 januari bevestigde het kabinet Weyts de mogelijkheid om deze verplaatsing op te nemen in het project Vlaamse Baaien (Complex Project Kustvisie), met de bouw van een pilooteiland ter hoogte van Knokke. Dit eilandproject wordt vervat binnen de zoekzone, die in principe in het ontwerp van het herziene Marien Ruimtelijk Plan wordt opgenomen. Het Marien Ruimtelijk Plan stuurt zodoende de procedures van Vlaamse Baaien en de scope (2020). Voor de uitbreidingsnood van Fluxys is het aangewezen dat er voor de intervalperiode tot de effectieve realisatie van het pilootproefeiland een oplossing wordt gevonden binnen het huidige sterneneiland. Ter voorbereiding van een tweede overleg op 24 februari maakten het departement MOW, het havenbedrijf MBZ en het kabinet Schauvliege elk een informerende nota op. Het kabinet Schauvliege liet juridisch nakijken wat de verschillende mogelijkheden zijn om niet te tornen aan wetgevende bepalingen en verplichtingen voor de verschillende scenario's.

Het overleg van 24 februari werd afgesloten met de conclusie dat de afwijkingsprocedure dient opgestart te worden voor 10 hectare van het sterneneiland. Gouverneur Decaluwé vroeg aan het kabinet De Backer om na te gaan hoe binnen de bevoegdheden van de staatssecretaris van de Noordzee het engagement kan gegeven worden dat er vanuit federale zijde de goedkeuring bestaat dat het pilootproefeiland deels een natuurfunctie zal hebben, als definitief compensatiegebied van het sterneneiland. Aan de betreffende kabinetten werd door de gouverneur nog eens uitdrukkelijk

gevraagd het nodige te doen zodat dit project met belangrijke economische impact voor de haven van Zeebrugge vlot op gang wordt getrokken.

Dit project viel stil om diverse redenen. Later informeerde het Agentschap voor Natuur en Bos begin 2018 dat de aanleg van een nieuwe steiger door Fluxys in onderzoek is, en volgens 'het opzet' verenigbaar is met het behoud van 22 ha broedgebied. Daarvoor lopen nog diverse studies. Het zijn vooral enkele technische aspecten die bekeken moeten worden.

Windkracht 2020

Op 13 januari was er een overleg met het kabinet Tommelein en de Vlaamse gouverneurs over de provincietoer van minister Tommelein over 'Windkracht 2020', zonneplan en laadpalenplan en andere maatregelen ten voordele van de burgers (zoals burenpremie, energiehuizen),

De ministers Tommelein en Schauvliege zaten op 23 februari en 21 april telkens samen met alle betrokken actoren voor de uitrol van 'Windkracht 2020', dat op 16 december 2016 goedgekeurd werd door de Vlaamse regering, met de ambities om tegen 2020 minstens 280 extra windmolens geplaatst te krijgen.

Windmolens worden in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen bestemmingsneutraal waardoor ze in principe overal kunnen staan. Logischerwijze wil men in de eerste plaats meer windmolens in de grote industrie- en havengebieden, weg van het woongebied. Nadien start de zoektocht naar concrete locaties voor nieuwe windmolens in andere dan industriële zones. Naast meer windmolens wenst Windkracht 2020 ook sneller windprojecten te realiseren. Om de doorlooptijd van de vergunningsprocedures te versnellen en om de kans op beroepsprocedures tegen vergunde projecten te minimaliseren voorziet men twee vernieuwingen. De eerste is de invoering, sinds 23 februari 2017, van een omgevingsvergunning die de milieu-en bouwvergunning combineert zodat een projectaanvraag slechts 1 procedure op 1 bestuurlijk niveau moet doorlopen. Daarnaast willen de ministers zoveel mogelijk beroepsprocedures vermijden door de betrokkenheid van de bestuurders op lokaal vlak te verhogen.

Naar aanleiding van windplan "Windkracht 2020" gaf minister Tommelein in samenwerking met de gouverneur een presentatie aan de West-Vlaamse burgemeesters. Dit ging door op 13 maart in het Provinciaal Hof te Brugge. Gouverneur Decaluwé gaf de inleiding:

"Het klimaat is een complex systeem, waarin elke verandering gevolgen heeft voor het geheel. Dit plaatst de natuur, dieren en de mensen voor een hele uitdaging om met deze veranderingen om te gaan. Onderzoek wijst uit dat er één verantwoordelijke is voor deze verandering: de mens, wijzelf dus. Vorig jaar hebben we op iets meer dan 7 maanden tijd verbruikt wat de aarde op één jaar kan produceren. De rest van 2016 verbruikten we grondstoffen die eigenlijk voor de volgende generaties waren bedoeld. Wetenschappers geven aan dat we nieuw geologisch tijdperk ingetreden zijn: het antropoceen, het tijdperk waarin het aardse klimaat en de atmosfeer de gevolgen ondervinden van menselijke activiteit.

Ik ben overtuigd dat er een grote overeenstemming is dat de fase van debatteren over het klimaat voorbij is. Er is overeenstemming dat het tijd wordt om te handelen. Het gaat hierbij fundamenteel om rechten en verantwoordelijkheden. Wereldwijd zijn er ongeveer driehonderd mensenrechten.

Dertig jaar geleden waren er amper twintig. Plichten zijn opvallend afwezig in discussies over mensenrechten. Er bestaat ook geen Universele Verklaring voor de Verantwoordelijkheden van de Mens. Het is hoogtijd om de zaken met andere ogen te bekijken. Nu is het tijd om wat minder te praten over onze rechten maar meer over onze plichten. We kunnen onze verplichtingen niet negeren, want dan ontkennen we de aantasting van onze natuur en het klimaat.

Er is gelukkig grote overeenstemming dat we anders gaan zorgen voor onze aardbol, met de inzet van technologie en een mentaliteitswijziging. Het komt er nu op aan deze breed en luid uit te dragen.”

Campagne tegen zwerfvuil

Op initiatief van de gouverneur startte in 2015 het integraal proefproject 'Proper West-Vlaanderen', met steun van het netheidsnetwerk 'indevuilbak' (ondertussen de Mooimakers), West-Vlaanderen en de West-Vlaamse afvalintercommunales. Een projectgroep waarin elk van deze partners vertegenwoordigd is, begeleidt het traject naar een propere provincie.

De strijd tegen zwerfvuil en sluikestorten hoeft weinig motivatie:

- 75% stoort zich aan zwerfvuil (en toch geeft 80% aan er wel eens zelf te veroorzaken);
- Het kost handenvol geld: opruimkost van 61 miljoen euro op Vlaams niveau, of €10 per West-Vlaming per jaar en dit is nog een onderschatting;
- Zwerfvuil schaadt milieu: de plastic soep (voorspelling dat er in 2050 meer plastic afval dan vis in zee aanwezig is), dieren die verstrikt geraken in zwerfvuil of zwerfvuil dat via het veevoeder in magen van koeien terechtkomt. Opvliegend metaal als de groendienst de bermen maait, houdt bovendien een veiligheidsrisico in.

Na een handhavingsdag in 2015, volgde er in 2016 een handhavingsweek in West-Vlaanderen. Voor de derde editie in 2017 breidde de handhavingsweek uit naar gans Vlaanderen.

Uitrol naar gans Vlaanderen

De bevoegde minister Schauvliege lanceerde haar zwerfvuilactieplan en besliste de krachtlijnen van het integraal proefproject Proper West-Vlaanderen te verankeren in het Vlaamse zwerfvuilbeleid. In 2017 breiden de assertiviteitstrainingen en de handhavingsweek zo uit naar gans Vlaanderen. Het (uitgebreidde) netheidsnetwerk coördineert de opstartfase. Een promofilm, dat beschikbaar is op de [website](#) van de gouverneur, verzamelt alvast inspirerende getuigenissen van verschillende toezichthouders en geeft praktische tips voor de opstart in andere provincies.

Er werd in 2017 ook verder gewerkt aan het verfijnen van het registratie-instrument, aan het juridische knelpunt om te handhaven als gewestelijk toezichthouder in een GAS-gemeente en aan de capaciteitsopbouw bij handhavers via briefingsmomenten, vormingen en het handhavingshandboek. Het engageren van bijkomende partners vormt ook een belangrijk actiepoint.

Aanpak handhavingsweek

Uit de evaluatie van de handhavingsweek van 2016 kwamen er heel wat waardevolle inzichten. In de uitwerking van de campagne in 2017, is een passend antwoord gezocht voor deze behoeften:

Actie	Feedback
Tijdige opstart uitrol campagne naar gans Vlaanderen	<ul style="list-style-type: none"> • 13 januari 2017: Opstartvergadering met vertegenwoordigers gouverneurs andere provincies. • 20 april 2017: Opvolgingsoverleg • Tussentijdse opvolging via (provinciale) projectgroep + Mooimakers
Organisatie themazitting sluikstort/zwerfvuil	<ul style="list-style-type: none"> • 145 vaststellingen sluikstort met bekende dader in 2016. Afhandeling hoofdzakelijk via GAS. • 8 processen-verbaal kwamen in aanmerking, verspreid over de afdelingen Kortrijk (4), Veurne (2), Ieper (1) en Brugge (1). Een gecentraliseerde afhandeling bleek niet haalbaar.
Organisatie briefing handhavingsweek 2017 met enkele vertegenwoordigers politiezones als goede praktijk.	<ul style="list-style-type: none"> • 18 april 2017: infomoment voor nieuwe partners in De Spil, Roeselare (45 deelnemers). Aandacht voor goede lokale handhavingspraktijken uit PZ Arro Ieper, PZ Kouter, PZ Oostende, Bredene, Menen en Zwevegem • 5 september 2017: briefing deelnemers handhavingsweek in provinciehuis Boeverbos, Brugge (71 aanwezigen)
Registratieformulier verfijnen	<ul style="list-style-type: none"> • 18 april 2017: werkgroep registratie. Uitwerking dag- en weekregistratieformulier (online)
Handhavingsweek uitbreiden naar 14 dagen in 2017?	<ul style="list-style-type: none"> • Handhavingsweek van 18-24 september. Registratie van acties op terrein mogelijk tussen 15-30 september 2017
Capaciteitsopbouw bij handhavers via briefingsmomenten, vormingen en handhavingshandboek	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke communicatie via nieuwsbrieven: mei (3), juli (1), augustus (1), september (3) en oktober (1) • Communicatiemateriaal, handhavingshandboek,... beschikbaar (en te bestellen via webshop) op www.mooimakers/week-van-de-handhaving

De gouverneur trad ondertussen in contact met andere partners zoals

Cycling Vlaanderen, UNIZO en de Bouwunie om gerichte handhavingsacties uit te werken. Stapsgewijs willen we meer en meer doelgroepen engageren in de strijd tegen zwerfvuil om zoveel mogelijk mensen te besmetten tot proper gedrag. In 2018 wordt dit verder uitgewerkt.

Tijdens een terugkoment op 21 november 2017 is de handhavingsweek geëvalueerd.

Resultaten handhavingsweek West-Vlaanderen

	2016	2017
Deelnemers	Meer dan 400 toezichthouders	Een veelvoud van in 2016 (exact aantal niet bekend)
✓ Aantal gemeenten	44/64 (ca. 70%)	63/64 (98%)
✓ Aantal politiezones	18/19	18/19
		Samen met gewestelijke (ANB, AWV, VMM,...) en provinciale (veldwachters) toezichthouders realiseerden we in 2017 een dekking van het volledige West- Vlaamse grondgebied.

Er was de vraag om de geplande acties vooraf aan te geven op een actiekaart. De registratie kende echter een beperkt succes. Voor West-Vlaanderen waren er 13 acties vooraf geregistreerd. 24 organisaties uit West-Vlaanderen registreerden nadien online de resultaten van hun inspanningen. Ondanks de vereenvoudiging in de registratie is het dagformulier en het weekformulier nog niet perfect op elkaar afgestemd. De evaluatiecriteria voor een volgende editie worden verder bekeken om de kwaliteit van de registratie en de rapportering te verhogen.

Globaal is er een goede spreiding van de acties tijdens de week, met een gerichte inzet op hotspots. Voor 2018 is er bijkomende aandacht om ook buiten de kantooruren gerichte acties op te zetten. Ondanks de verhoogde inzet van camera's blijft heterdaadbetrapping een moeilijk verhaal.

De vastgestelde overtredingen betreffen hoofdzakelijk sluikestorten, met afhandeling via het systeem van de gemeentelijke administratieve sancties. De handhaving op zwerfvuil verloopt vaak via een mondelinge aanmaning. In West-Vlaanderen zijn er tijdens de handhavingsweek van 2017 306 vaststellingen geregistreerd van sluikestorten via GAS, in 217 van deze situaties (71%) was de dader bekend. Verder werden ook 36 processen-verbaal uitgeschreven voor

sluikstorten, waarvan in 32 situaties (89%) met een bekende dader. Het aantal vaststellingen van zwerfvuil tijdens de handhavingsweek leidde tot (slechts) 3 processen-verbaal.

De handhavingsweek kreeg een ruime dekking in de (geschreven) pers. De gouverneur bezocht dit jaar een actie op 18 september in Menen. De affiches (met toezichthouders afgebeeld) kenden een laag gebruik: 3000 exemplaren zijn verspreid over gans Vlaanderen.

Uit de pre- en posttestmetingen bij 500 respondenten blijkt er op Vlaams niveau een indirect effect tussen de communicatiecampagne en de gepercipieerde pakkans. Doordat het al de derde editie is in West-Vlaanderen is er bij deze inwoners wel al een direct (leer)effect. Bovendien toont de bevraging aan dat er een groot draagvlak is voor handhaving op sluikstorten en zwerfvuil. Ook de houding ten opzichte van de campagne is heel positief, de boodschap is duidelijk.

De inschrijvingen voor de vormingen over professionele communicatie bij zwerfvuilovertradingen kwamen moeilijk op gang. Torhout en Zwevegem kregen een vorming aangeboden in de eigen gemeente. Deze (in-house) formule is een mogelijke piste om in 2018 verder aan te boren.

Als leidraad doorheen de verschillende contactmomenten was er in 2017 aandacht voor de inzet van camera's bij het vaststellen van zwerfvuil en sluikstorten. Deze thematische insteek werd door de deelnemers gesmaakt. Ook in 2018 krijgt de briefing, voorafgaand aan de handhavingsweek, een specifiek thema toebedeeld om de toezichthouders te inspireren.

Communicatie

Campagnebeeld handhavingsweek 2016

Campagnebeeld handhavingsweek 2017

Organisatie van het Offerfeest

Brief minister Ben Weyts van 4 juni 2015

Het offerfeest vond in 2017 plaats tussen 1 en 3 september. Voorbereidend bezorgde de gouverneur een handleiding voor de organisatie van het Offerfeest en het toezicht aan de gemeentebesturen, politiediensten en betrokken partners.

De evaluatie van het Offerfeest 2016 en de rondgang in 2017 van de ondersteuner levensbeschouwelijk beleid van het Agentschap Integratie & Inburgering bij de (integratieambtenaren van de) lokale besturen en de vertegenwoordigers van de Moslimgemeenschap gaven een globale tevredenheid aan over het verloop van het Offerfeest in 2016. Er zijn geen knelpunten gemeld die een overkoepelende aanpak vergden in de voorbereiding van het volgende Offerfeest. In 2017 organiseerde de gouverneur bijgevolg geen provinciaal overleg met de erkende slachthuizen, de Moslimgemeenschap, lokale besturen, politiediensten, het Agentschap Integratie en Inburgering en het federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).

Doortrekkersterreinen en pleisterplaatsen voor woonwagenbewoners

Begeleidend schrijven van minister Liesbeth Homans bij de omzendbrief van 30 juni 2017 omtrent doortrekkersterreinen en pleisterplaatsen voor woonwagenbewoners met de vraag om acties te ondernemen opdat er voldoende, kwaliteitsvolle terreinen voorzien worden.

Doortrekkersterreinen zijn bestemd en ingericht om er tijdelijk verkeerswaardige woonwagens te plaatsen. Die gezinnen kunnen er enkele dagen of weken verblijven. De voorzieningen zijn meestal gemeenschappelijk. De gebruikers willen er vooral in familiale groepen bij elkaar staan.

Een **pleisterplaats** voor woonwagenbewoners is een terrein dat normaal gezien niet bestemd is om woonwagens te plaatsen, maar waarop onder bepaalde voorwaarden voor een beperkte periode verkeerswaardige woonwagens kunnen staan. Als pleisterplaats kunnen onder meer de volgende terreinen in aanmerking komen: een parkeerterrein, een doodlopende of ongebruikte weg, een openbaar plein of een ongebruikt terrein. Pleisterplaatsen kunnen een deel zijn van het openbaar domein, maar ze kunnen ook ter beschikking worden gesteld door een particuliere eigenaar. Een overeenkomst met de eigenaar en/of de gemeente of een gemeentelijk reglement kan het tijdelijk gebruik in goede banen leiden. In afwachting van de realisatie van voldoende volwaardige doortrekkersterreinen kunnen pleisterplaatsen aan de meest dringende behoeften voor de opvang van doortrekkenden tegemoetkomen. Als dat vereist is, moeten op pleisterplaatsen grote groepen van woonwagenbewoners worden toegelaten. Het aanbieden van pleisterplaatsen moet echter een uitzonderingsmaatregel blijven.

De omzendbrief van 2017 geeft de gouverneur een drieledige taakstelling:

- De gouverneur is belast met de coördinatie en wordt gevraagd om het voortouw te nemen om (proactief) een inventaris op te stellen van mogelijke pleisterplaatsen in de provincie. Bijzondere aandacht dient te gaan naar pleisterplaatsen voor relatief grote groepen.
- De gouverneur vervult een bemiddelende rol in nauw overleg met de gemeenten en
- De gouverneur heeft een doorverwijsfunctie indien een rondtrekkende geen tijdelijke standplaats toegewezen krijgt na overleg met de gemeente.

Inventaris pleisterplaatsen West-Vlaanderen

Na overleg met vertegenwoordigers van de betrokken lokale besturen, het Minderhedenforum, het Agentschap Integratie & Inburgering en vertegenwoordigers van de woonwagenbewoners en een bevraging door de gouverneur in 2016 bij de West-Vlaamse burgemeesters en korpschefs van de lokale zones bleek er vooralsnog geen noodzaak om het aantal pleisterplaatsen in West-Vlaanderen te verruimen.

Een actieplan woonwagenbewoners is in voorbereiding. Tijdens de klankbordgroep van 11 oktober 2017 wisselden verschillende beleidsdomeinen van gedachten over het ontwerp van actieplan. Er blijkt geen actueel zicht op cijfers van de rondtrekkenden en op de bezettingsgraad van de terreinen. Een meting is voorzien in 2018. Evenzeer dienen de noden en de behoeften van de doelgroep in kaart gebracht. De laatste oefening dateert al van 2009.

Verder is de verwachting dat de coördinerende rol van gouverneur minder vrijblijvend wordt, want op heden heeft de gouverneur weinig mogelijkheden om gemeenten aan te zetten tot verdere stappen. Het actieplan dient ook aandacht te besteden aan het rondtrekken van woonwagenbewoners voor religieuze evenementen. Dit thema ontbreekt nog in het ontwerp van actieplan.

Pas na deze bijkomende monitoring, actuele cijfers en inzichten over (andere) kleinschalige woonvormen en het engageren van de doelgroep (bijvoorbeeld bij de planning rond het gebruik van pleisterplaatsen) kan de gouverneur verder een coördinerende rol vervullen.

Bemiddelende rol bij twistpunten

De gouverneur komt bemiddelend tussen bij twistpunten omtrent het tijdelijk verblijf van rondtrekkenden in gemeenten.

Ter gelegenheid van een religieus feest tussen 26 en 30 juli verbleven er vanaf 14 juli woonwagens op een privéterrein langs de Torhoutsesteenweg in Gistel. Heel wat woonwagens van de familie Modest, één van de grootste families woonwagenbewoners van het land, hielden er halt gedurende een periode van twee weken. 200 woonwagens waren er verwacht, volgens de PZ Kouter verbleven er uiteindelijk 600 woonwagens. Een tent, middenin de geïmproviseerde camping, deed dienst als kerk. Er was geen toestemming van de stad Gistel, wel van de eigenaar. Hun verblijf veroorzaakte heel wat ongerustheid bij de lokale bevolking. De gouverneur pleegde overleg met de burgemeester en politiediensten. De burgemeester maakte afspraken met de pater familias en de politie hield een extra oogje in het zeil. Er deden zich behalve wat geluidsoverlast en mobiliteitsgerelateerde problemen, geen noemenswaardige incidenten voor.

Verwijzingsfunctie

Rondtrekkende woonwagenbewoners die na overleg met de gemeente geen tijdelijke standplaats krijgen toegewezen, kunnen contact opnemen met de gouverneur. De gouverneur zal hen dan doorverwijzen naar een beschikbare pleisterplaats. De Vlaamse Dienst van de gouverneur is als contactpersoon aangeduid voor deze opdracht. Ze zal bij concrete vragen de woonwagenbewoner doorverwijzen. De (te ontwikkelen) inventaris van de pleisterplaatsen zal als basis dienen voor de doorverwijzing. Ook de lokale besturen kunnen bij de Vlaamse Dienst van de gouverneur terecht voor informatie over de realisatie van een doortrekkersterrein of pleisterplaats. In 2017 waren er geen concrete vragen om door te verwijzen, dan wel om een doortrekkersterrein of pleisterplaats te realiseren.

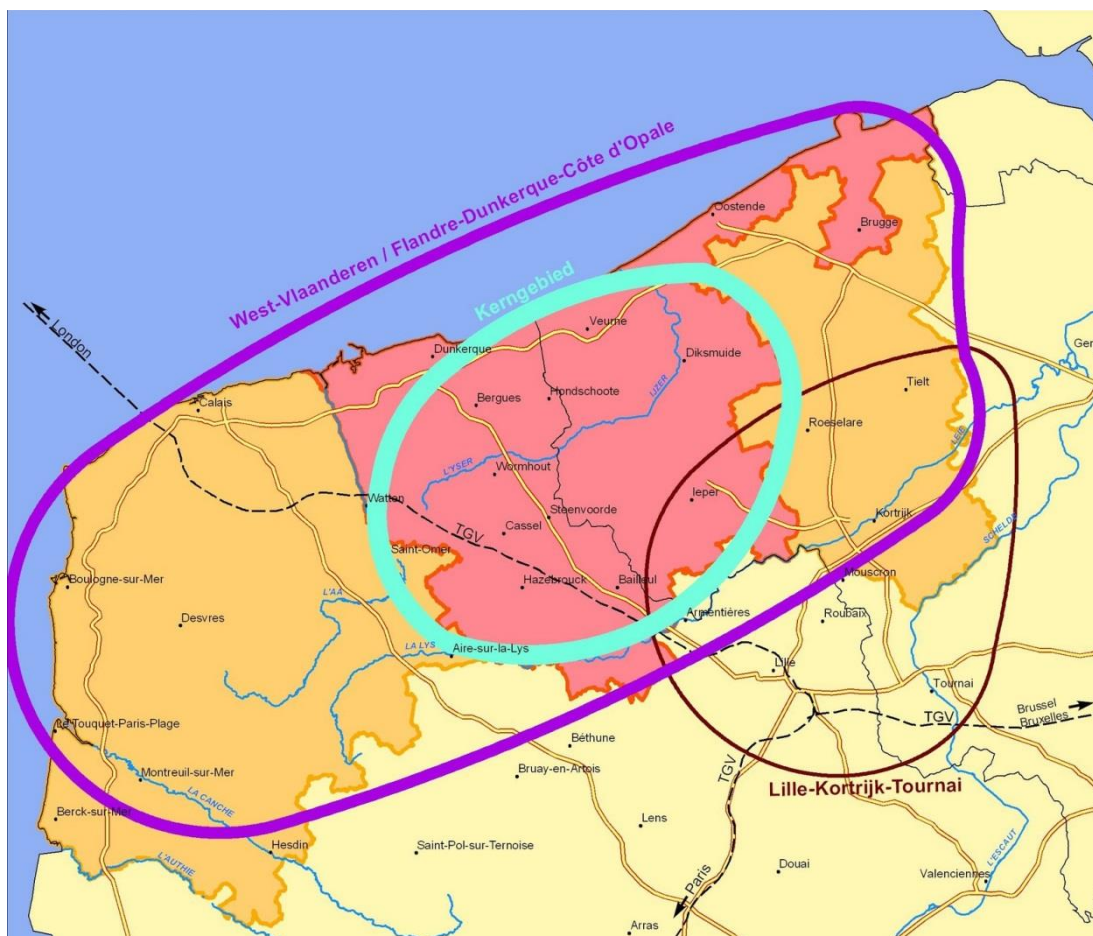
Coördinatie Noord-Frankrijk

De Vlaamse Regering stelde op 17 februari 2012 gouverneur Carl Decaluwé aan als Vlaamse coördinator van de grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaanderen en Noord-Frankrijk met ingang van 1 april 2012 en lopend tot 1 april 2017. Op 1 april 2016 startte dus het vijfde werkjaar van de gouverneur als Vlaamse coördinator.

In het algemeen staat de Vlaamse coördinator in voor de begeleiding van bestaande contacten of de creatie van nieuwe contacten tussen de Vlaamse administraties en hun Noord-Franse collega's en dat voor verschillende thema's.

Een belangrijk onderdeel in het takenpakket van de Vlaamse coördinator is de coördinatie en afstemming van de Vlaamse vertegenwoordiging van de twee Europese Groeperingen voor Territoriale Samenwerking (EGTS'en) die in West-Vlaanderen actief zijn, namelijk de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai en de EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale.

De gouverneur zetelt in de bestuursorganen (Bureau en Algemene Vergadering) van beide structuren.

De EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai

Bureauvergaderingen en Algemene Vergaderingen

Op 3 februari 2017 nam de gouverneur deel aan de Algemene Vergadering van de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai te Rijsel. De stand van zaken van het actieplan Eurometropool 2.0 werd besproken en de doelstellingen van een aantal actiegroepen toegelicht. Daarnaast werden twee projecten voorgesteld die van belang kunnen zijn voor de regio van de Eurometropool, namelijk het 'Schéma Régional d'Aménagement, de Développement Durable et d'Égalité des Territoires' of kortweg SRADDET van de Région Hauts-de-France, evenals het Interreg V-project 'Alarm'. Tenslotte werd de begroting besproken en een discussie gevoerd over het aangaan van partnerships door de Eurometropool.

De gouverneur woonde op 28 april 2017 het Bureau van de Eurometropool bij te Rijsel. Op het Bureau werd de voortgang van de werkzaamheden en de activiteiten van de Eurometropool besproken. De animatoren van de verschillende actiegroepen gaven een stand van zaken over de werking van de actiegroepen sinds ze opgestart zijn.

Tevens werden een aantal evenementen, zoals het Energiebezoek en het evenement 'Smart Cities in de Eurometropool' toegelicht. Er werd onder meer ook gesproken over een grensoverschrijdende aanpak inzake luchtverontreiniging en over de toekomstige wijziging van de statuten.

Op 11 september 2017 nam de gouverneur deel aan de Algemene Vergadering van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai te Rijsel. Onder meer volgende agendapunten werden besproken: de herziening van de statuten, de Aanvullende Begroting (AB) 2017 en het voorgestelde nieuwe systeem van partnerships van de Eurometropool. Over de werkzaamheden van de verschillende werkgroepen die actief zijn, gaven de voorzitters van de werkgroepen toelichting. Kortrijks burgemeester Vincent Van Quickenborne werd verkozen tot voorzitter voor het komende werkjaar (september 2017 - september 2018). Hij stelde meteen ook tien prioriteiten voor waarrond hij met de Eurometropool het komende jaar wil werken.

De gouverneur woonde op 10 november 2017 het Bureau van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai bij te Froyennes (deelgemeente van Doornik). Op het Bureau werd onder meer toelichting gegeven over het mobiliteitsonderzoek van de Métropole Européenne de Lille (MEL) op schaal van de Eurometropool, het 'Schéma de Coopération Transfrontalière' (SCT) eveneens van de MEL, de uitroeping van Rijsel tot wereldhoofdstad van het design 2020 en een aantal initiatieven van de Eurometropool. Er vond ook een debat plaats over

de manier waarop de luchtkwaliteit grensoverschrijdend kan aangepakt worden.

Regionaal Overleg Metropool

De Bureauvergaderingen en de Algemene Vergaderingen van de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai worden voorbereid door het Regionaal Overleg Metropool (ROM). Dit overlegorgaan wordt voorgezeten door de gouverneur en streeft gemeenschappelijke Vlaamse standpunten na. De Vlaamse verkozenen die deel uitmaken van het Bureau en de Algemene Vergadering van de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai, de Vlaamse medewerkers die deze EGTS opvolgen en een vertegenwoordiger van Transforum vzw maken deel uit van het ROM.

In 2017 vond het Regionaal Overleg Metropool vijf keer plaats. De vergaderingen gingen, met uitzondering van de vergadering van 7 november 2017 die plaatsvond in de kantoren van de intercommunale Leiedal, telkens door in de Nieuwe Schepenzaal van het stadhuis van Kortrijk.

De eerste vergadering was op 3 februari 2017. Voornaamste punt op de agenda was de bespreking van de begroting. Het ROM voerde ook een discussie over het aangaan van partnerships door de Eurometropool.

Een tweede Regionaal Overleg Metropool vond plaats 20 april 2017. De nieuwe directeur van de Eurometropool, Loïc Delhuvette, was voor het eerst uitgenodigd en meteen ook aanwezig op het ROM. Hij gaf toelichting bij een aantal zaken. De vergadering stond vooral in het teken van de voorbereiding van het Bureau van de Eurometropool van 28 april 2017. Op het ROM werd de voortgang van de werkzaamheden en de activiteiten van de Eurometropool besproken. Het ROM voerde, net als op haar vorige vergadering, opnieuw een discussie over het aangaan van partnerships door de Eurometropool.

De derde vergadering was 28 augustus 2017. De vergadering stond vooral in het teken van de voorbereiding van de Algemene Vergadering van de Eurometropool van 11 september 2017. De belangrijkste punten die werden besproken, waren de herziening van de statuten, de Aanvullende Begroting (AB) 2017 en het voorgestelde nieuwe systeem van partnerships van de Eurometropool.

Een vierde Regionaal Overleg Metropool vond plaats op 7 november 2017. De vergadering stond vooral in het teken van de voorbereiding van het Bureau van de Eurometropool van 10 november 2017. Verschillende punten stonden op de agenda. Het ROM debatteerde vooral over de grensoverschrijdende aanpak van de luchtkwaliteit.

De vijfde en laatste vergadering vond plaats op 21 november 2017. De vergadering stond vooral in het teken van de voorbereiding van de Algemene Vergadering van de Eurometropool van 1 december 2017. Voornaamste punten op de agenda waren het overlopen van de werkzaamheden van de Eurometropool en de bespreking van de begroting.

De EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale

Bureauvergaderingen en Algemene Vergaderingen

Op 24 maart 2017 nam de gouverneur deel aan de Algemene Vergadering van de EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale te Ieper. Belangrijke agendapunten waren de goedkeuring van het oriënterend begrotingsrapport 2017 en twee wijzigingen in de samenstelling van het partnerschap van de EGTS aan Franse kant. De eerste wijziging was de uittreding van het Pays des Moulins de Flandre en de toetreding van de Communauté de Communes des Hauts de Flandre (CCHF). De tweede wijziging was de mogelijke toetreding van een nieuwe partner, namelijk de Syndicat Mixte Pôle Métropolitain Côte d'Opale (PMCO). Er werd fiat gegeven om de onderhandelingsprocedure over deze mogelijke toetreding op te starten.

De gouverneur woonde op 27 juni 2017 het Bureau en de Algemene Vergadering bij van de EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale te Lo. Belangrijke agendapunten waren de goedkeuring van het activiteitenrapport 2016 en van de begrotingswijziging nr.1 - 2017. Bij het activiteitenrapport gaf de gouverneur als peter van de EGTS-werkgroep Water een korte toelichting over de stand van zaken van het Interreg V-project 'Mageteaux - Grensoverschrijdende beheersing en beheer van de waterafvoer tussen Duinkerke en Nieuwpoort' (verdere toelichting van dit project vindt u hieronder bij de Werkgroep Water). Er werd ook een stand van zaken gegeven over de uitvoering van de communicatiestrategie van de EGTS.

Werkgroep Water

Naast zijn lidmaatschap van het Bureau en de Algemene Vergadering van deze EGTS, is de gouverneur, samen met de heer Bertrand Ringot, burgemeester van Gravelines en Conseiller départemental du Nord, ook peter van de werkgroep Water van deze EGTS. Reeds verschillende jaren wordt in deze werkgroep gewerkt aan een concreet voorstel van oplossing voor de afwateringsproblematiek in het grensgebied tussen Duinkerke en Veurne, meer bepaald De Moeren. In het kader van de gekozen oplossing zijn een aantal werken nodig op zowel Vlaams als Frans grondgebied.

In 2014 werd in de werkgroep Water een principiële beslissing genomen voor het opstarten van een Interreg V-project, met als doel de afwatering in het betrokken grensgebied te verbeteren. Een groep van zowel Vlaamse als Franse technici werkte dit project, met naam 'Mageteaux', uit. Bedoeling is om de afwatering van de Moeren bij piekdebieten via het kanaal Veurne-Duinkerke te laten gebeuren, richting Duinkerke. Het voorstel houdt concreet in dat er in

Vlaanderen een doorsteek komt van het Ringslot in de Moeren via de Speyevaart naar het kanaal Veurne-Duinkerke. Op Frans grondgebied is een bijkomende doorsteek nodig in Duinkerke vanaf het Canal exutoire naar de Noordzee.

Het project werd in 2015 ingediend in het kader van het Interreg V-programma France-Wallonie-Vlaanderen en in 2016 door de bevoegde autoriteiten van dit programma goedgekeurd. De officiële lancering van dit project was normaal voorzien in 2017. Er waren echter nog enkele knelpunten, waardoor deze lancering werd uitgesteld. Om deze knelpunten te bespreken vond op 5 mei 2017 te Rijsel een Frans/Belgisch overleg plaats over de afwateringsproblematiek van de Moeren, waaraan de gouverneur deelnam. Op de vergadering werd het ontwerp van samenwerkings-overeenkomst verder besproken voor de waterbeheersing in de regio Duinkerke, Veurne en de Moeren. De resterende knelpunten werden besproken en uitgeklaard. Het Interreg V-project Mageteaux kan hierna een definitieve start nemen.

Contacten met diverse personen, overheden en diensten

Op 12 juli 2017 woonde de gouverneur op uitnodiging van Filip D'Havé, Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering in Frankrijk, het Feest van de Vlaamse Gemeenschap te Roubaix bij. De genodigden kregen er een rondleiding in 'La Piscine, Musée d'Art et d'Industrie André Diligent'.

De gouverneur bracht op 20 oktober 2017 een bezoek aan de 'Frans-Belgische Kamer van Koophandel in Noord-Frankrijk' te Rijsel. Deze Kamer verstrekt informatie en advies aan bedrijven, organiseert events zoals debatlunches en seminars, en verhuurt kantoren en vergaderruimte aan bedrijven. De Kamer vormt ook het commercieel adres / maatschappelijke zetel van heel wat bedrijven. De gouverneur sprak er met enkele leden van de Kamer en bedrijfsleiders over de grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaanderen en Noord-Frankrijk en een aantal actuele dossiers in dat verband.

Op 20 november 2017 woonde de gouverneur de officiële ontmoeting bij tussen Vlaams minister-president Geert Bourgeois en de voorzitter van de Conseil régional des Hauts-de-France Xavier Bertrand. Deze ontmoeting vond plaats in Hotel Errera te Brussel, de ambtswoning van de Vlaams minister-president. De belangrijkste thema's die aan bod kwamen, waren het Kanaal Seine Nord Europe, de belangrijkste politieke uitdagingen inzake grensoverschrijdende samenwerking op vlak van onder meer opleiding en tewerkstelling, het belang van het aanleren van het Nederlands in het kader van de grensoverschrijdende tewerkstelling, de gevolgen van de Brexit en tenslotte het akkoord over de culturele samenwerking tussen Vlaanderen en de Région Hauts-de-France.

De gouverneur was op 24 november 2017 covoorzitter van de grensoverschrijdende vergadering van de Provincie West-Vlaanderen en het Département du Nord te Brugge. Beide overheden hebben bijna dertig jaar ervaring en traditie op het vlak van grensoverschrijdende samenwerking en sloten destijds een samenwerkingsakkoord. De gouverneur hield er het welkomstwoord.

Het Vlaams Interbestuurlijk Coördinerend Overleg Ruimtelijke Ordening (VICORO)

Dit ambtelijk interbestuurlijk coördinerend overlegorgaan, kortweg het VICORO, werd op 8 september 2006 door de Vlaamse regering opgericht in functie van een versterkte samenwerking met de Noord-Franse regio.

De centrale opdracht van het VICORO bestaat uit het instaan voor een gecoördineerde ambtelijke beleidsvoorbereiding en adviesverlening in functie van de grensoverschrijdende samenwerking met de Noord-Franse regio op het vlak van ruimtelijke ordening.

Het VICORO is samengesteld uit een vertegenwoordiger van Departement Omgeving, een vertegenwoordiger van de Provincie West-Vlaanderen (Dienst Ruimtelijke Planning), een vertegenwoordiger van WVI en een vertegenwoordiger van Leiedal. Ze zijn hiertoe door hun bestuursniveau gemandateerd.

Een vertegenwoordiger van de gouverneur, die eveneens deel uitmaakt van deze commissie, staat in voor het secretariaat. De leden van de intercommunales overleggen op hun beurt ook met de betrokken gemeenten.

In de praktijk komt het VICORO 'fysiek' niet bij elkaar, maar wordt over de binnengekomen Franse dossiers per mail overlegd en informatie uitgewisseld tussen de leden van deze commissie. Dit gebeurt onder de coördinatie (van de vertegenwoordiger) van de gouverneur. Eenmaal de leden elk hun advies hebben overgemaakt aan (de vertegenwoordiger van) de gouverneur, worden deze gebundeld en vertaald. Met een begeleidend schrijven van de gouverneur worden de adviezen vervolgens aan de bevoegde Franse diensten of personen overgemaakt.

In 2017 werd door het VICORO geen adviezen uitgebracht over Franse ruimtelijke planningsdocumenten. De leden van het VICORO bogen zich wel over de vijfde aanpassing van het Plan Local d'Urbanisme (PLU) van Duinkerke, maar formuleerden geen inhoudelijke opmerkingen.

Milieuzaken

Door de stad Wervik werd de gouverneur in september 2017 op de hoogte gebracht van een aantal klachten inzake milieuhinder afkomstig van een Frans bedrijf. Deze klachten werden door de gouverneur via een schrijven van 3 oktober 2017 overgemaakt aan de heer Michel Lalande, Préfet de la Région Hauts-de-France, met de vraag deze klachten door zijn bevoegde diensten te laten onderzoeken.

Integraal waterbeleid:

Bekkenbesturen IJzer, Brugse Polders en Leie

De gouverneur is voorzitter van de bekkenbesturen van zowel het bekken van de IJzer als de Brugse Polders. Hij is samen met de gouverneur van Oost-Vlaanderen covoorzitter van het bekkenbestuur van de Leie. De gouverneur zorgt, als (co)voorzitter van de bekkenbesturen, voor de nodige afstemming en coördinatie tussen de verschillende partijen, beleidsdomeinen en belangengroepen.

Het bekkenbestuur komt twee keer per jaar samen om actiepunten in het kader van het integraal waterbeleid te bespreken, adviseert en faciliteert waar nodig en is het beslissingsorgaan voor het bekken.

Voor meer info over de bekkenwerking, over de concrete dossiers die geadviseerd werden en voor een verslag van de activiteiten in het kader van integraal waterbeleid wordt verwezen naar <http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens> en het jaarlijkse Wateruitvoeringsprogramma (WUP). In de bekkenbrochures kan nader kennis gemaakt worden met de bekkens en de gebiedsgerichte werking.

Watertekorten beter voorkomen

In mei-juli 2017 werd Vlaanderen geconfronteerd met waterschaarste. Vanaf het najaar van 2016 bouwde zich een neerslagtekort op. De aanhoudende droogte, in combinatie met de hogere temperaturen, zorgde vanaf midden mei voor waterschaarste. Vooral aan de Westkust en in het zuiden van de provincie was de schaarste groot. In de kustpolders werd de geleidbaarheid in de waterlopen nauwgezet opgemeten en geanalyseerd.

De vergaderingen van de bekkenbesturen van IJzer, Brugse Polders en Leie van december 2017 stonden in het teken van de langdurige droogte. De gouverneur van West-Vlaanderen en de CIW evalueerden de impact van de droogteperiode en de genomen (crisis)maatregelen en formuleerden aanbevelingen om waterschaarste in de toekomst beter te kunnen voorkomen.

Het evaluatierapport droogte 2017 van de CIW is na te lezen via de website www.integraalwaterbeleid.be.

Bekkenspecifieke dossiers in het IJzerbekken

Samen naar een goede watertoestand

Het bekkenbestuur werd tijdens de vergadering van mei 2017 geïnformeerd over de uitvoering van enkele acties om naar een betere watertoestand te evolueren. Er werd toegelicht hoe we vanuit het beleid en door een intensieve begeleiding van landbouwers de gewasbeschermingsmiddelen in de waterlopen proberen te beperken. En welke acties er ondernomen worden bij calamiteiten in oppervlaktewater.

Gebiedsgerichte en integrale aanpak voor de Blankaart en voor de Poperingevaart

Het bekkensecretariaat IJzerbekken bracht in juni 2017 de actoren in het aandachtsgebied van de Blankaart waterlopen rond de tafel voor een nieuw gebiedsgericht overleg. Voor het aandachtsgebied van de Poperingevaart - Vleterbeek vond het actorenoverleg plaats in november 2017.

Door kennis en ervaring uit te wisselen en projecten en initiatieven bij elkaar te leggen, kunnen we beter een goede water toestand bereiken. Daarom gaan we in de aandachtsgebieden voor een integrale en gebiedsgerichte aanpak.

Het oplossen van erosieknelpunten faciliteren

In maart 2017 organiseerden de bekkensecretariaten van het IJzer- en Leiebekken, samen met Inagro en VLM, een erosiedag voor gemeenten en landbouworganisaties. Het werd een interactieve dag waarop de deelnemers kennis en ervaringen deelden en handvatten aangereikt kregen die de aanpak van erosie kunnen vergemakkelijken. De nadruk lag op de aanpak van erosie in de aandachtsgebieden binnen beide bekkens. Meer samenwerking tussen alle betrokken actoren biedt kansen voor een efficiëntere aanpak van erosie, kostenbesparing en een snellere waterkwaliteitsverbetering.

Grensoverschrijdend project voor de Moeren

Het Interreg-project Majéteaux ging officieel van start op 1 oktober 2016. Dit project wil de afwatering van de Moeren optimaliseren om wateroverlast te voorkomen. Daarvoor worden twee nieuwe kunstwerken voorzien: een noodpompgemaal op de Speievaart in Veurne en een schuifconstructie op site van de 4 Ecluses in Duinkerke. De werking en het beheer van deze kunstwerken worden vastgelegd in een

grensoverschrijdende samenwerkingsovereenkomst. Op 5 mei 2017 werd daarover een politiek akkoord bereikt.

Meer lezen over de bekkenspecifieke acties in het IJzerbekken kan op de website www.ijzerbekken.be of in de nieuwsbrief.

Bekkenspecifieke dossiers in het bekken van de Brugse Polders

Waterbeschikbaarheid in balans?

Begin november 2017 startte een studie die het watergebruik en de waterbehoefte in de kuststreek in kaart zal brengen en prognoses zal maken van de waterbehoefte op middellange (2040) en lange (2100) termijn. De methodologie wordt samen met alle betrokkenen uitgewerkt. Het overleg wordt georganiseerd via gebieds- en thematisch overleg (GTO) binnen de bekkenwerking van het IJzerbekken en het bekken van de Brugse Polders.

Het bekkenbestuur van de Brugse Polders van mei en december 2017 plaatste dit thema hoog op de agenda. Er waren besprekingen over het operationeel beheer van de watertoevoer en -afvoer van Leie-Scheldewater richting Brugge en IJzerbekken. Ook de toekomstige oppervlaktewaterwinning uit het Kanaal Brugge-Oostende werd voorgesteld en de verziltingsproblematiek binnen het bekken werd onder de loep genomen.

Participatietraject voor de Kerkebeek

Burgers, organisaties en overheden hebben in 2017 op verschillende overlegfora talrijke ideeën en suggesties geformuleerd om de overstromingsproblematiek in de vallei van de Kerkebeek en haar zijlopen in Zedelgem en Sint-Michiels aan te pakken. Het project is een initiatief van de Vlaamse Milieumaatschappij in samenwerking met verschillende partners. Het bekkensecretariaat informeerde het bekkenbestuur over de vooruitgang van dit project en werkt mee aan een ontwerp van riviercontract om tot concrete realisaties op het terrein te komen.

Meer lezen over de bekkenspecifieke acties in het bekken van de Brugse Polders kan op de website www.brugsepolders.be of in de nieuwsbrief.

Bekkenspecifieke dossiers in het Leiebekken

Het bekkensecretariaat Leiebekken startte in januari 2017 een integraal project op voor het aandachtsgebied Heulebeek. Met dit nieuwe overleg wil het bekkensecretariaat alle actoren van meet af aan betrekken bij de projecten om de waterkwaliteit van de Heulebeek en haar zijbekken te verbeteren en de samenwerking en afstemming tussen initiatieven op het terrein versterken. De aanwezigen kregen

er toelichting over de watertoestand en de initiatieven om de goede watertoestand in de Heulebeekvallei tegen 2027 te bereiken.

Meer lezen over de bekkenspecifieke acties in het Leiebekken kan op de website www.leiebekken.be of in de nieuwsbrief .

Conclusie en aanbevelingen

Aanspreekpunt met brede kijk

Door de interbestuurlijke diversiteit van zijn takenpakket bevindt een provinciegouverneur zich in een unieke uitgangspositie. Er is de grote terreinkennis, door de eigen voorgeschiedenis en zeker ook door het administratief toezicht op de lokale besturen. Er is een nauwe samenwerking met de veiligheidsactoren in de provincie. Art. 128 van de provinciewet bepaalt dat de gouverneur instaat voor de handhaving van de openbare orde in de provincie. Dit is de juridische basis van een pak verantwoordelijkheden inzake veiligheid en openbare rust. Sensibiliserende initiatieven en handhavingsacties binnen het ruime veiligheidsbevorderend kader verlenen de provinciegouverneur autoriteit en een stevige armslag. Dit maakt hen een ideaal aanspreekpunt voor vastgelopen dossiers die bovenlokaal of interbestuurlijk zijn.

Het primaat van de politiek en politiek gedrag

De politiek, in de zin van de politici, komt de bestuurlijke zeggenschap toe en niet de ambtenaren. De zeggenschap van de bestuurder kan weliswaar niet treden in de professionele autonomie van bepaalde ambtenaren. De politiek, in de zin van de overheid, moet richting geven aan wat er in de samenleving gebeurt. Politieke besluitvormers nemen beslissingen en de ambtenarij voert deze dan uit. Hoewel deze visie waardevol is, is ze natuurlijk niet de absolute waarheid. De manier waarop men een opdracht moet uitvoeren, is immers ook waardegebonden. Men kan een weg door een bos trekken, dat is de goedkoopste manier, maar men kan de weg ook rond het bos leggen, dat is de ecologische manier.

Nog steeds is er bijwijlen de vaststelling van een mistige verantwoordelijkheidsverdeling van het openbaar bestuur is soms mistig, vreemd genoeg. De veronderstelde monopolie van de parlementaire politiek op de formulering van het algemeen belang en op de gezamenlijke vormgeving van de maatschappelijke ontwikkeling blijft in zijn traditionele vorm niet altijd meer overeind. Participatietrajecten met stakeholdersfora geven beslissingskracht aan burgers voor de uitvoering van grote overheidsinvesteringen met een groot maatschappelijk belang. Er is een grijze bestuursbeslissingszone, waar wie het laken naar zich toe durft trekken, de winnaar is. Dit is een ontwikkeling waarover we moeten

blijven waken. Binnen die grijze zone kunnen situaties ontstaan, zoals met de waterschaarste van vorige zomer, waar er eerst een tijdlang naar elkaar wordt gekeken alvorens te handelen. De gouverneur handelt binnen het speelveld van besturen met het oogmerk van het algemeen belang en van de vrijwaring van de openbare orde en veiligheid. Politiek gedrag is een te gemakkelijk verwijt voor de betrachting om het primaat van de politiek naast dat van het algemeen belang te laten sporen.

Bij ingewikkelde organisatiestructuren en bij reorganisatie is er meestal veel onderhandelen en samenwerken nodig om resultaat te bereiken. Hierdoor ontstaan onderlinge afhankelijkheden die politiek gedrag in de hand kunnen werken. Dan komt het er op aan veel inspanningen te leveren om de mening te beïnvloeden. Dan wordt het vooral debat en opinievorming en verschuift het dienstbetoon voor het algemeen belang naar secundair belang.

Vertegenwoordiging van gemandateerden

Om tot een duurzame oplossing te komen, via een efficiënt traject is het opportuun dat de aanwezige ambtenaren steeds gemandateerd zijn met effectieve beslissingskracht. Dit belang kan niet genoeg onderstreept worden, voor allerhande participatie. Of het nu gaat om een expertenoverleg, klankbordgroepen of projectmatige werkgroepen, het is van groot belang dat de juiste mensen aan de juiste tafel zitten. Oververtegenwoordiging kan worden vermeden via goede verslaggeving en gerichte verslagdistributie.

Wanneer de gouverneur een coördinatieopdracht aanneemt van een lokaal bestuur of voor een project met algemeen belang uit de private sector, is het opportuun dat de betrokken administraties en instanties op het juiste niveau hiervan bij aanvang op de hoogte zijn gebracht.

Klassieke consensusaanpak

Draagvlak en betrokkenheid van alle belanghebbenden zijn vrij essentieel voor de uitvoering van projecten. De rol van het politieke bestel en de uitvoerende mandatarissen is vrij bepalend in al deze processen. Met politieke moed en visie is de slaagkans van een gemeentelijk of bovenlokaal project veel groter en is het hindernissenparcours veel eenvoudiger. Elke studie ter objectivering van een grondgebonden, maatschappelijk probleem, met een wetenschappelijk doordachte oplossing ten spijt, is de klassieke consensusaanpak met de betrokken politieke bestuurders nog steeds efficiënt en lonend.

Noodzakelijke autoriteitspositie

Vanuit de opgebouwde praktijkervaring is er de vaststelling dat een bepalende succesfactor voor de coördinatieopdrachten de autoriteitspositie van de gouverneur is en diens brugfunctie naar de verschillende overheden toe. Vanwege de neutraliteit en positie als bestuurlijke toezichthouder van het lokale niveau in de provincie heeft de provinciegouverneur meer slagkracht om mensen te engageren tot een gezamenlijke projectaanpak met ruimte voor ieders belangen;

Er wordt nogal dikwijls te laat gedacht - voor zover men weet heeft van het bestaan van de coördinatieopdracht van de gouverneur - om de gouverneur en zijn Vlaamse dienst in te schakelen als een dossier neigt te stranden. De enige inbreng die dan vaak nog mogelijk is, is *problemsolving* eerder dan een oplossingsgerichte duurzame coördinatie. In deze fase zijn veelal reeds een oplossingsparcours doorlopen. Door ontstane polarisering en positioneringsdrang is er uiteindelijk nog amper manoeuvreerruimte voor bemiddeling en aftoetsing van een alternatief.

Er blijft de vaststelling dat de Vlaamse uitvoerende agentschappen en ook de departementen de wil hebben tot pragmatische, oplossingsgerichte projectsamenwerking, maar dikwijls verwrongen zitten ronde stringente doelstellingen van de eigen organisatie.

Een duurzame oplossingsrichting impliceert dat er ruimte en navolging is voor de voorgestelde aanpak en communicatie van de gouverneur. Het keurslijf van procedures en processen mag geen fnuikende hinderpaal voor maatwerk op basis van expertise en terreinkennis zijn.

Geen spreekwoordelijke bloempot

De gouverneur neemt zijn rol als voorzitter van diverse stuur-, klankbord-, beleids- en planbegeleidingsgroepen en van stakeholdersfora *au sérieux*. Er wordt dan ook werk gemaakt en gevraagd naar vooroverleg met de betrokken administraties. De gouverneur weigert de spreekwoordelijke bloempot van dienst te zijn op de vergadering van dergelijke participatieve overlegsvormen. Uit de opgedane ervaring van de afgelopen zes jaar blijkt heel duidelijk dat de gouverneur meestal het verschil van een positieve uitkomst kan maken onder meer door zijn unieke positie in het bestuurlijk bestel. Wel is het opportuun om reeds in een vroege fase betrokken te zijn. Niet als alle mogelijke procedures en methodes zijn uitgeput.

Meetingmoetheid en timemanagement

In het projectmanagement bestaan er stelregels over de frequentie van overleg met stuurgroepen, projectgroepen,... De effectiviteit van een overlegcyclus start bij een doordachte samenstelling met een beperkt aantal participanten.

Een overleg heeft enkel een meerwaarde als er van de deelnemers concrete input en interactie wordt gevraagd en dat bij de mijlpalen van het project. Het opzet van louter informeren van de participanten kan gebeuren via gerichtere kanalen dan overleg. Er is het belangrijk engagement om steeds te zorgen voor voldoende informatie die ter beschikking is. Die transparantie is belangrijk, maar kan ook via een website, vooral als het *one direction-* informatie is.

Vergadermoetheid wordt in de hand gewerkt door vergaderingen waarbij bij aanvang de finaliteit van het overleg niet is duidelijk gesteld. Het is tevens belangrijk dat er tijdens het overleg gedurig wordt gewaakt over de tijd, de relevantie van de onderwerpen die aan bod komen en den naleving van de voorafgaandelijk verspreid agenda.

Het instrument van gedegen en snelle verslaggeving met een duidelijke actielijst voor alle participanten van het overleg zorgt voor effectiviteitsverhoging.

Carl Decaluwé

Gouverneur van West-Vlaanderen